

XXIV. APÁCZAI-NAPOK

Tudományos Konferencia

„Kizökkent világ”

Szokatlan és különleges élethelyzetek: a nem-konvencionális, nem “normális”, nem kiszámítható jelenségek korszaka?

Programfüzet – Absztraktfüzet

Győr, 2020. 11. 19.

Preambulum

A XXIV. Apáczai-napok Tudományos Konferencia keretében a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat részeként 2020. november 19-én várjuk az online résztvevőket a neveléstudomány, a tanító- és tanárképzés, a gyógypedagógia, a szociológia és szociális tanulmányok, a nyelvtudomány és kommunikáció, a bölcsészettudomány, az andragógia, a közművelődés, illetve a humán erőforrás-fejlesztés és tanácsadás, valamint a természettudomány területén.

Az előadások kiemelt témája a konferencia címében is jelzett „kizökent” világunknak, a szokatlan és különleges élethelyzeteknek, a nem-konvencionális, nem normális, nem kiszámítható jelenségek új korszakának feltérképezése a felsorolt tudományterületek szemszögéből. A COVID-19 világjárvány az élet minden területén váratlan fordulatot hozott, olyan élethelyzeteket teremtett, amelyben előre nem kiszámítható akadályok és lehetőségek merültek fel. Az új körülmények nem konvencionális módszerek, eszközök alkalmazását tették szükségessé, amely fontos relevanciával bír a humán- és társadalomtudományok, valamint a pedagógia számára.

A konferencia honlapja: <https://ak.sze.hu/xxiv-apaczai-napok-tudomanyos-konferencia>

Az aktuális járványügyi helyzet miatt a konferencia teljes programja online formában kerül megrendezésre.

Alkalmazott videókonferencia platform:

letsmeet.sze.hu

- A videókonferencia platform bármelyik webböngésző programmal használható (javasolt Chrome).
- A belépés nem igényel email-es regisztrációt.
- A programfüzetben megadott linkekre kattintva mindössze egy nevet kell megadni, továbbá engedélyezni kell a hang és videó eszközeik használatát.
- A konferencia szobákban, amikor nem előadnak vagy kommunikálnak kérjük kapcsolják ki a mikrofonjukat és kamerájukat a hangminőség és sávszélesség optimalizálása érdekében.
- A felületen csetszoba és jelentkezési funkció is rendelkezésre áll.
- Prezentáláshoz képernyőmegosztó funkció is rendelkezésre áll minden résztvevő számára.
- A megküldött linkek működnek, kipróbálhatók, az előadóink nyugodtan tesztelhetik a felület működését.

A konferencia Tudományos Bizottságának tagjai:

- Prof. Dr. Ablonczyné Mihályka Livia, egyetemi tanár
- Dr. Baranyiné Dr. Kóczy Judit, egyetemi docens
- Dr. Benyák Anikó, egyetemi docens
- Dr. habil. Csizmadia Zoltán, egyetemi docens
- Dr. Halbritter András, egyetemi docens
- Dr. Jászi Éva, egyetemi docens
- Kövecsesné Dr. Gősi Viktória, egyetemi docens
- Dr. Pongrácz Attila, egyetemi docens
- Prof. Dr. Róbert Péter, egyetemi tanár
- Dr. habil. Szretykó György, egyetemi docens
- Dr. habil. Szunyogh László, egyetemi docens
- Dr. Tompos Anikó, egyetemi docens
- Dr. Tóth Péter, egyetemi docens
- Dr. Vehrér Adél, egyetemi docens

Szervezőbizottság

- Szekeres Beáta, szervező titkár
- Kurja Éva, szervező titkár
- Nemes Zsolt, kiadványok, informatika-technika
- Paed.Dr. Borbély Károly, arculat-design

A konferencia programja

09.45-10.00 óra REGISZTRÁCIÓ

Belépés az online plenáris rendezvény felületére.

Link: <https://letsmeet.sze.hu/plenaris>

10.00-12.00 óra PLENÁRIS ÜLÉS

A plenáris ülés moderátora:

Dr. habil. Csizmadia Zoltán, tudományos dékánhelyettes, Széchenyi István Egyetem

Köszöntő: Dr. **Pongrácz Attila**, dékán, Széchenyi István Egyetem

Dr. **Veszelszki Ágnes**, tanszékvezető egyetemi docens, Budapesti Corvinus Egyetem
Másfél méteres társadalom és karanténvilág: a koronavírus-járvány kommunikációs hatásai

Tari Annamária pszichoterapeuta, pszichoanalitikus
Amire nem számíthattunk... - a változások szokatlansága és az érzelmek

Prof. Dr. **Baracska Zoltán**, egyetemi tanár, Széchenyi István Egyetem
Amikor majd túrhetetlen lesz a túrhető: az antifragilis megértése

Dr. **Bugovics Zoltán**, egyetemi docens, Széchenyi István Egyetem
Bizonytalanság és kockázat-társadalom, avagy a posztmodern árnyoldala

12.00-13.00 óra – Szünet

13.00-16.00 óra – SZEKCIÓÜLÉSEK

Lásd: konferencia szekciói, konferencia szekcióinak előadásai és absztraktjai részek.

15.00 órától - KÖNYVBEMUTATÓ BESZÉLGETÉS (videófelvételtől)

Görcsné Dr. Muzsai Viktória: *Novum contra usum (Újat a megszokott helyett). Győr 2020*

Beszélgetőtársak: Dr. Konczosné Prof. Dr. Szombathelyi Márta és Dr. Garai Anna

<https://youtu.be/XbMvGUjUwqE>

16.00-16.15 óra - Szünet

16.15-17.00 óra KONFERENCIA ÖSSZEFOGLALÓJA ÉS ZÁRÁSA

A szekcióvezetők rövid (2-3 perces) összefoglaló beszámolóit és a konferencia tapasztalatainak összegzését.

Link: <https://letsmeet.sze.hu/plenaris>

A konferencia szekciói

2020.11.19. 13.00-16.00 óra

	Szekció	Szekcióvezető	Link
1	Bezárva és mégis szabadon: újrahangolt kapcsolatok, kommunikáció és nyelv	Ablonczyné Prof. Dr. Mihályka Livia ablne@sze.hu	https://letsmeet.sze.hu/szekcio1
2	Bizonytalanság, kockázattársadalom, identitás	Dr. Bugovics Zoltán bugovics.zoltan@ga.sze.hu	https://letsmeet.sze.hu/szekcio2
3	Gazdasági válság, fenntartható fejlődés és a HR	Dr. habil. Szretykó György, Dr. Pongrácz Attila szretyko@sze.hu	https://letsmeet.sze.hu/szekcio3
4	Kihívások és válaszok – szervezetek, intézmények egy világjárvány okozta válsághelyzetben	Dr. Nárai Márta, Dr. Kóbor Krisztina narai.marta@ga.sze.hu	https://letsmeet.sze.hu/szekcio4
5	Korunk kihívásai és megoldási lehetőségek a köznevelésben és a felsőoktatásban I.	Deákné Dr. Kecskés Mónika monimail11@gmail.com	https://letsmeet.sze.hu/szekcio5
6	Korunk kihívásai és megoldási lehetőségek a köznevelésben és a felsőoktatásban II.	Dr. Mészáros Attila meszaros@sze.hu	https://letsmeet.sze.hu/szekcio6
7	Korunk kihívásai és megoldási lehetőségek a köznevelésben és a felsőoktatásban III.	Kövecsesné Dr. Gósi Viktória gosi.viktoria@sze.hu	https://letsmeet.sze.hu/szekcio7
8	Kultúra, közösség, kreativitás I.	Dr. Vehrer Adél vehrer.adel@sze.hu	https://letsmeet.sze.hu/szekcio8
9	Kultúra, közösség, kreativitás II.	Dr. Horváth Nóra horvath.nora@sze.hu	https://letsmeet.sze.hu/szekcio9
10	Más gyerek - más helyzet - más módszer	Dr. Verebélyi Gabriella verebelyi.gabriella@sze.hu	https://letsmeet.sze.hu/szekcio10
11	Mesterek, Tanárok, Példaképek. Barsi Ernő emlékülés	Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna lanczendorfer.zsuzsanna@sze.hu	https://letsmeet.sze.hu/szekcio11
12	Trianon kulturális, gazdasági és társadalmi hatásai	Dr. Horváth Csaba Sándor horvath.csaba@sze.hu	https://letsmeet.sze.hu/szekcio12
13	Tudománytörténet a változó világban	Dr. Szabó Péter szabo.peter@sze.hu	https://letsmeet.sze.hu/szekcio13

A konferencia szekcióinak előadásai

Bezárva és mégis szabadon: újrhangolt kapcsolatok, kommunikáció és nyelv

Szekcióvezető: Ablonczyné Prof. Dr. Mihályka Livia egyetemi tanár
E-mail: ablne@sze.hu

Előadások:

1. Dr. Kecskés Petra PhD, Sári Dorottya,

**The effects of culture on the attitude of people and crisis management regarding COVID-19.
A case study of South Korea and Hungary**

2. Dr. Makkos Anikó PhD, Csapóné Dr. Horváth Andrea

Interkulturális különbségek pragmatikai szempontú értelmezése politikai beszédekben

3. Dr. Mayer Ádám PhD

Vissza a jövőbe? Magyar női expatrióták Afrikában

4. Dr. Nárai Márta PhD, Dr. Baranyai Nóra, Dr. Barsi Boglárka

Önkormányzati kommunikáció 2020 tavaszán a COVID-19 járvány első hullámának idején

5. Dr. habil. Huszka Péter PhD, Huszka Fanni Dorina

**Bezárva és mégis szabadon – vásárlási, étkezési és szabadidő eltöltési szokásaink változása
a koronajárvány idején**

6. Dr. Szőke Júlia PhD, Dr. Tompos Anikó, Ablonczyné Dr. Mihályka Livia

Kizökkent világ – kizökkent rítusok: a pandémia hatása a kultúrakutatások irányaira

7. Dr. Mátyás Judit PhD

Az oktatás és nyelvoktatás helyzete a COVID-19 idején

8. Dr. Csillag Andrea PhD

**Metaphor and Metonymy in English Expressions of Bodily and Behavioural Reactions of
Disgust**

Bizonytalanság, kockázattársadalom, identitás

Szekcióvezető: Dr. Bugovics Zoltán egyetemi docens

E-mail: bugovics.zoltan@ga.sze.hu

Előadások:

1. Csendesné dr. Cseri Kinga PhD, Dr. Boldizsár Boglárka

Egzisztenciális krízis

2. Bak Gerda, Pásztor Judit

COVID-19 pandémia hatása az általános biztonságérzetre és a külföldi tervekre – Az első és második hullám összehasonlító elemzése

3. Dr. Tóth Péter PhD, Csöngedi Karina, Hédl Flóra, Kovács Péter, Nagy Dóra, Pintér Patrik, Tijssen Tünde Dóra

Helyi hírek, helyi nyilvánosság, helyi közösségek - helyi hírek percepciója a járvány idején

4. Göllény-Kovács Nikoletta

Jövedelem szerepe a stabilitás kiépítésében mezőgazdasági vállalkozások esetében

5. Sári Nándor

A „sérelmek” (grievances) hatása a radikális jobboldali populista pártok által végzett politikai mozgósításra

6. Makrai Kata

Elméletek a női nemi szerepszocializációról

7. Molnár András, Andrew Cartwright

Önálló beavatkozó önkéntes tűzoltóságok szerepvállalása a területi együttműködések tükrében

Gazdasági válság, fenntartható fejlődés és a HR

Szekcióvezető: Dr. habil. Szretykó György egyetemi docens

Szekcióvezető: Dr. Pongrácz Attila egyetemi docens

E-mail: szretyko@sze.hu

Előadások:

1. Dr. Somogyi Ferenc CSc

A globalokrata libertinizmus újabb krízise és az ismét elhalasztott katarzis

2. Dr. habil. Szretykó György CSc

A gazdasági válság és a GDP mérésének alternatívái

3. Prof. Dr. Nemeskéri Zsolt PhD, Dr. Zádori Iván, Horváth Péter

A fenntartható közszolgálati modell és a zöld filozófia

4. Dr. Zádori Iván PhD, Dr. Nemeskéri Zsolt, Dr. Krisztián Béla

(De)globalizáció és munkaerőpiac: egy vitaindító tanulmány margójára

5. Dr. Kocsicska Ivana Drd., MD

COVID-19 az egészségügyi munkaerő jövőbeli alakulására való hatásának globális áttekintése

6. Gönczy Balázs, Suta Alex, Tóth Árpád

Csődmodellezés a magyar autóiipari OEM-ek esetében

7. Dr. Remsei Sándor PhD

A mesterséges húsok előállításának gazdasági hatásai

8. Dr. habil. Kovács Gábor PhD

A helyi élelmiszerekre vonatkozó fogyasztói preferenciák elemzése, mint a helyi gazdaságfejlesztés egyik eszköze

9. Rákosi Szabolcs

A STEM pályaorientáció helyzete Európában és Magyarországon

10. Dr. Pongrácz Attila PhD, Dr. Farkas Pálma

Érzelmileg intelligens vezetői kommunikáció, mint elsőszámú munkavállalói motiváció

11. Pálffy Zsuzsanna

A Z generáció motiválása és megtartása a munkahelyeken

12. Kocsisné dr. Andrásik Ágota PhD, dr. Vajda Katalin

Vállalkozásfejlesztés a fiatalok igényeinek figyelembevételével

Kihívások és válaszok – szervezetek, intézmények egy világjárvány okozta válsághelyzetben

Szekcióvezető: Dr. Nárai Márta egyetemi docens
Szekcióvezető: Dr. Kóbor Krisztina egyetemi adjunktus
E-mail: narai.marta@ga.sze.hu

Előadások:

1. Mgr. Kovács Ádám, Dr. Poór József, DSc., Ing. Šeben Zoltán PhD., Dr. habil Szretykó György,
A koronavírus válság hatása a munkaerőpiacra és a humán erőforrásokra
2. Dr. Tróbert Anett Mária PhD, Bagyura Márton, Prof. Dr. Széman Zsuzsa,
Családi gondozók és idősellátás a COVID-19 idején
3. Gaálné Szabó Edith
Idősek egészségét befolyásoló külső tényezők hatásai Covid-19 járvány idején idősök otthonában
4. Dr. Kóbor Krisztina PhD, Csillag Attila, Slemmer Dóra
Egyetemisták online önkéntessége a járványveszély idején
5. Dr. Víg-Szabó Melinda PhD, Baranyainé Gieber Judit, Kapornaky Veronika, Horváth-Szabó Vanda,
Az anyanyelvi nevelés digitális oktatásának támogatása

Korunk kihívásai és megoldási lehetőségek a köznevelésben és a felsőoktatásban I.

Szekcióvezető: Deákné Dr. Kecskés Mónika egyetemi docens
E-mail: monimail11@gmail.com

Előadások:

1. Kovács Katalin, Dr. habil. Kismartony Katalin, Dr. habil. Döbrössy János DLA

Ének-zenei tárgyak online oktatása

2. Sz. Fodor Adrienne

Online zenei nevelés – határtalan lehetőségek, keretek közé zárt megoldások

3. Dr. Kovács Szilvia PhD

A digitális távoktatás tapasztalatai az irodalomórán

4. Táros-Nezdei Adrienn

Kooperatív tanulás a digitális távoktatás idején

5. Karácsonyi Krisztina

Közoktatásbeli alsó tagozatos romani tankönyvek vizsgálata - a nyelvi diverzitás problémája

Korunk kihívásai és megoldási lehetőségek a köznevelésben és a felsőoktatásban II.

Szekcióvezető: Dr. Mészáros Attila egyetemi docens
E-mail: meszaros@sze.hu

Előadások:

1. Dr. Nagy Tamás

Szakképzési centrumok és szakképző intézmények vezetőinek módszertani felkészítése a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. Törvény és a 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet bevezetésére

2. Dr. Mészáros Attila PhD, ,

A változó szakképzés vezetői felkészítésének pszichológiai aspektusai

3. RNDr. Tóth Attila PhD, , PaeDr. Csáky Antal, PhD; PaeDr. Lehotáková Eva, PhD; PaeDr. Nagy Lehocky Zsuzsa, PhD

Miért fontos a térlátás képességet fejleszteni

4. RNDr. Tóth Attila PhD, PaeDr. Csáky Antal, PhD, PaeDr. Nagy Lehocká Zsuzsa, PhD; Ing. Sedlák Margaréta

Geometriai vizualizáció a gyakorlatban

5. Reider József, Petz Tiborné dr.

A tanító szakos hallgatók digitális matematikai ismereteinek mérése

6. Kovács Beatrix

Tanító szakos hallgatók képzése a digitális távoktatás időszakában.

Módszertani tapasztalatok összegzése

Korunk kihívásai és megoldási lehetőségek a köznevelésben és a felsőoktatásban III.

Szekcióvezető: Kövecsesné Dr. Gósi Viktória egyetemi docens
E-mail: gosi.viktoria@sze.hu

Előadások:

1. Krankovits Melinda

„Komfortzónán kívül” – felsőoktatási tapasztalatok a koronavírus okozta expanziós időszakban

2. Kövecsesné dr. Gósi Viktória PhD,

Pedagógus hallgatók tanulásának támogatása digitális eszközökkel

3. Dr. Bagota Mónika PhD

Internetes kalandozások - tetrominók, pentominók és társaik

4. Dr. Helen Sherwin PhD

Students' perceptions of e-learning via Zoom and Moodle

5. Dr. Benyák Anikó PhD

A szakmentori rendszer első éve a Széchenyi István Egyetemen

Kultúra, közösség, kreativitás I.

Szekcióvezető: Dr. Vehrer Adél egyetemi docens

E-mail: vehrer.adel@sze.hu

Előadások:

1. Dr. Eged Alice PhD

Ízlés és divat: Berlin mint a populáris kultúra egyik európai központja a 20-as években

2. Dr. Horváth István

A közszolgáltatás-szervezés szervezetelméleti kérdései a levéltárügy területén

3. Dr. Morvay Szabolcs PhD

Európa Kulturális Fővárosok Kelet-Közép-Európában

4. Horváth Zoltán

Közművelődési és andragógiai professziók korrelációja jogszabályi vetületben

5. Dr. Berek Sándor PhD

Cigány/roma néprajzi reprezentációk Magyarországon a Vasárnapi Ujságban az 1890-es évek közepén

6. Kalmár Brigitta, Tirner Daniella, Dr. Vehrer Adél,

Motivációvizsgálat a Széchenyi István Egyetem közösség-szervezés szakos hallgatói körében

Kultúra, közösség, kreativitás II.

Szekcióvezető: Dr. Horváth Nóra egyetemi docens
E-mail: horvath.nora@sze.hu

Előadások:

1. Dr. Horváth Imre PhD

Kizökkent 'álom-világ' - Megjegyzések Dosztojevszkij álom-motívumrendszeréről

2. Cseppentő Krisztina

Új mutánsok – szokatlan képek, ismerős helyzetek

3. Pálkuti Anikó

A Regula hatása napjaink oktatására, értékeinek átadása a fiatal közösségekben

4. Albert András Mgr.

Gyalakuti gróf Lázár János (1703-1772) és a 18. századi Erdélyi Református Egyház

5. Dr. Dergez-Rippl Dóra PhD

A teremtő kreativitáson túl – az interakció jelentősége a digitális kommunikációban

6. Berta-Szénási Panna

A tantermi környezet kulturális sajátosságai Magyarországon a II. világháború után

7. Dr. Horváth Nóra PhD

Bezártság-tematika Frenák Pál művészetében

Más gyerek - más helyzet - más módszer

Szekcióvezető: Dr. Verebélyi Gabriella egyetemi adjunktus
E-mail: verebelyi.gabriella@sze.hu

Előadások:

1. Dr. habil. Fábíán Gyöngyi PhD

Vakon angolul

2. Dr. Lőrincz Ildikó PhD

A tanulók származási nyelvi tudásának felmérése. Egy nemzetközi felmérés pilot szakaszának magyarországi tapasztalatai

3. Antalovits Orsolya, Dr. Zajdó Krisztina PhD

A szóbeljei és klaszter helyzetben kiejtett magyar mássalhangzók vizsgálata az 1-4. osztályos rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő tanulók körében

4. Cséber Dominika, Dr. Zajdó Krisztina PhD

A magyar magánhangzók kiejtési képességének vizsgálata szociokulturálisan hátrányos helyzetű, alsó tagozatos gyermekek körében

5. Dr. Zajdó Krisztina PhD, Kelic Maja, Úlfsdóttir Thora Saeunn

A nyelvfajlódási zavarral élő gyermeket nevelő szülők tapasztalatai és nehézségei a logopédiai ellátással kapcsolatban az EU egyes országaiban

6. Horváth Mariann

A koronavírus hatása az iskolába lépő gyermekek írás- és olvasáskészség fejlődésére

7. Szentirmai Máté Gábor, Dr. Troján Szabolcs

Értelem és Érzelem

8. Horváth Dorottya

Az égisz érfő fa tetején - a mesék és a személyiség kapcsolódási pontjainak elemzése

9. Trembulyák Márta

Digitális munkarend – az utazó gyógypedagógusok szemszögéből

10. Dr. Verebélyi Gabriella PhD

A nyelvi hátrány és a nyelvfeldolgozási folyamatok

Mesterek, Tanárok, Példaképek. Barsi Ernő emlékülés

Szekcióvezető: Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna egyetemi docens

E-mail: lanczendorfer.zsuzsanna@sze.hu

Előadások:

1. Dr. Molnár-Tamus Viktória Gabriella PhD

Művészeti nevelés a debreceni tanítóképzésben

2. Dr. Gróz Andrea PhD

Kasztner Janka, a nőnevelés úttörője

3. Dr. Halbritter András Albert PhD, Horák Rita

Iskolakert és hagyományőrzés

4. Dr. Pápai Bernadett Éva

Barsi Ernő Rábapatonán

5. Papp Kornélia

Mesterem: Barsi Ernő

6. Takács Zsolt

Barsi Ernő: Daloló Rábaköz - digitális változatának bemutatója

7. Szigethy Miklósné

„Újra megtanulni s megtanítani...” – Néphagyományőrzés, néphagyomány-éltetés az óvodában

8. Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna PhD

Száz esztendeje született Barsi Ernő

Trianon kulturális, gazdasági és társadalmi hatásai

Szekcióvezető: Dr. Horváth Csaba Sándor egyetemi adjunktus
E-mail: horvath.csaba@sze.hu

Előadások:

1. Dr. Horváth Csaba Sándor PhD

Az egykori Sopron és Moson vármegyék vasúthálózata és Trianon

2. Dr. Varga Balázs PhD

Az 1921-es nyugat-magyarországi felkelés tálalása a korabeli sajtóorgánumok hasábjain

3. Homor Péter

Erdőmérnök életutak Trianon előtt és után

4. Vörös Katalin

„A megváltozott viszonyok feltétlenül megkívánják...” A középfokú iparoktatás kihívásai és szerepe az első világháborút követő újjáépítésben

Tudománytörténet a változó világban

Szekcióvezető: Dr. Szabó Péter egyetemi docens
E-mail: szabo.peter@sze.hu

Előadások:

1. Dr. Szabó Péter PhD

Darwin lovag, aki nem volt lovag...

2. Dr. Both Mária Gabriella PhD

A földrengések természetrajza a 18. században

3. Csorba F. László

Kizökkent világ

4. Dr. habil. Molnár Zoltán PhD

A növényi hormonok felfedezése

5. RNDr. Tóth Attila, PaeDr. Csáky Antal, PhD; PaeDr. Nagy Lehocky Zsuzsa, PhD; RNDr. Libant

Vladimír; prof. Ing. Čaplovič Ľubomír, PhD

Makro és mikropórusok vizsgálata

6. Dr. Kmeczkó Szilárd PhD

A tudománytörténeti példatár egy eleme: a relativitáselmélet

7. Barla Ferenc

A tudományos felfedezésekben szerepet játszó véletlen, véletlen?

8. Dr. Kallós Gábor PhD

A titkosítás művészete

ABSZTRAKTOK

**Bezárva és mégis szabadon: újrhangolt kapcsolatok,
kommunikáció és nyelv
szekció**

Dr. Kecskés Petra

Széchenyi István Egyetem

Társszerző: Sári Dorottya

The effects of culture on the attitude of people and crisis management regarding COVID-19. A case study of South Korea and Hungary

The spreading of the COVID-19 virus causes several abrupt changes worldwide. In times of crisis like this the strategy of reaction should determine the rate of success but does the strategy work without willingness to act by it? After the outbreak the WHO suggested some protocol on how to handle the situation by nations, however the introduced reactions and realized actions were different. The paper analyses how cultural entrenchment can determine the ways of managing the spread of the virus and what attitudes can be identified related to the situation. The focal point of the study is on two culturally fairly distinct countries, South Korea and Hungary, and these countries' different approach, measurements and behaviour regarding the Coronavirus disease.

Kulcsszavak: cultural differences, attitudes, crisis management, COVID-19

Dr. Makkos Anikó

Széchenyi István Egyetem

Társszerző: Csapóné Dr. Horváth Andrea

Interkulturális különbségek pragmatikai szempontú értelmezése politikai beszédekben

Előadásunkban Angela Merkel, Németország kancellárja és Boris Johnson, az Egyesült Királyság miniszterelnöke egy-egy beszédének pragmatikai elemzésére vállalkozunk. Az elemzés kiindulópontját azok az interkulturális különbségek adják, melyek mentén Geert Hofstede jellemezte a társadalmakat. A vizsgálat egyértelműen rámutat arra, hogy a politikai beszédek csakis az adott társadalmi kontextusban értelmezhetők, és hogy az interkulturális különbségek alapvetően a propozicionális aktusok eltérésében érhetőek tetten.

Kulcsszavak: interkulturalitás, kontextus, pragmatika, beszédaktus, politika

Dr. Mayer Ádám

Széchenyi István Egyetem

Vissza a jövőbe? Magyar női expatrióták Afrikában

A professzionális női szerepkör expatrióta helyzetben a „normalitáson”, a megszokottan kívüli élethelyzet volt, és az ma is. A mai, koronavírus okozta helyzetben a határok részleges átjárhatósága újra normává válik. Ez a helyzet ismerős az 1990 előtti időkből, amikor utazni privilégium volt, és amikor a belföldi gazdasági struktúra miatt a piaci viszonyok szinte egyedüli terepe volt a külkereskedelem, és a (legális) külföldi munkavállalás kiküldöttként. Előadásom különböző hivatásokban (orvosi, lelkészi, külkereskedői) tevékenykedő magyar női expatrióták narratívái alapján elemzi a hetvenes-nyolcvanas évek magyar kapcsolódási pontjait Nigériával, Tanzániával, és Kenyával.

Kulcsszavak: Expatrióta, magyar nők Afrikában, államszocialista korszak narratívái, a szabadság körei külföldön a hidegháborús korszakban

Dr. Nárai Márta

Széchenyi István Egyetem

Társszerzők: Dr. Baranyai Nóra, Dr. Barsi Boglárka

Önkormányzati kommunikáció 2020 tavaszán a COVID-19 járvány első hullámának idején

A COVID-19 járvány kezelésében az önkormányzatok kiemelkedő szerepet kaptak; az ő feladatuk volt a járvánnyal kapcsolatos rövidtávú intézkedések gyors meghozatala, a védekezés és a rászorulóknak az ellátásának megszervezése. Előadásunkban azt kívánjuk bemutatni, hogy ebben a krízishelyzetben az önkormányzatok milyen módon kommunikáltak különböző online felületeken a lakossággal. Elemzésünk a településhálózat különböző szintű szereplőire terjed ki, összesen 54 települést vizsgáltunk. A vizsgálat során a települések honlapjait és Facebook-oldalait tekintettük át 2020. március elejétől, azaz nagyjából az első magyarországi COVID-19 fertőzöttek regisztrálásától egészen 2020. április 30-ig, ami csaknem megegyezik a korlátozások „vidéki” (Budapesten és Pest megyén kívüli) enyhítésének kezdetével.

Kulcsszavak: helyi önkormányzatok, online kommunikáció, COVID-19

Dr. habil. Huszka Péter

Széchenyi István Egyetem

Társszerző: Huszka Fanni Dorina

Bezárva és mégis szabadon – vásárlási, étkezési és szabadidő eltöltési szokásaink változása a koronajárvány idején

Ha a kikapcsolódásra, a szabadidő eltöltésre gondolunk, minden bizonnyal sokunknak nem csak a drága szállodák, finom ételek jutnak eszébe hanem „az a szabadság is”, amit akkor érzünk, amikor otthonunkból kimozdulunk, új ételeket kóstolunk meg, a mienktől eltérő kulturális szokásokkal ismerkedünk meg. Az ismeretlen világ és az ismeretlen kultúra megismerésére irányuló vágy alapvető emberi igény. A 2020-ban kirobbanó koronavírus (COVID-19) járvány illetve annak következményeitől való félelem azonban jelentősen módosíthatja szabadidő eltöltési, étkezési és bevásárlási szokásainkat. Jelen tanulmányban primer kutatás keretében (ha csak helyi szinten is) e kérdések megválaszolására teszünk kísérletet.

Kulcsszavak: koronavírus , kultúra, étkezés, vásárlás

Dr. Szőke Júlia

Széchenyi István Egyetem

Társszerzők: Dr. Tompos Anikó, Ablonczyné Dr. Mihályka Livia

Kizökkent világ – kizökkent rítusok: a pandémia hatása a kultúrakutatások irányaira

A pandémia óriási hatást gyakorolt a tudományos kutatásra: a járvány kezdete óta eltelt bő tíz hónapban több millió publikáció jelent meg a témában. A COVID-19 vírussal és annak hatásaival foglalkozó vizsgálódások közül nyilvánvalóan az orvostudományhoz kapcsolható közlemények száma emelkedett meg nagyon jelentős mértékben. Ehhez képest jelenleg alacsony a társadalomtudományokhoz, ezen belül a kultúrakutatáshoz kapcsolható vizsgálatok száma. Az előadás célja a COVID-19-hez kapcsolható nemzetközi kultúra-kutatások, ezen belül a rítusokra vonatkozó vizsgálatok áttekintése, valamint a mindennapi és szervezeti rítusokhoz kapcsolódó további kutatások felvázolása.

Kulcsszavak: COVID-19, kultúrakutatások, rítusok

Dr. Mátyás Judit

Pécsi Tudományegyetem

Az oktatás és nyelvoktatás helyzete a COVID-19 idején

A 2020. márciusban kirobbant koronavírus-járvány karanténba kényszerítette a világ lakosságát. A krízis-helyzet komoly változásokat okozott a társadalmi, gazdasági életben, és a válsághelyzet az oktatásban is új, megoldandó problémákat generált. 2020. március 16-ától a COVID-19 járvány miatt bezártak a magyar iskolák, a tanárok otthonról, digitális távoktatás formájában bonyolították le a tanórákat. Az iskolák többsége a Zoomot és a Microsoft Teamst alkalmazta platformként, de sokan vették igénybe a Google Classroomot, a Kréta felületét, illetve a Microsoft Office 365 Education rendszerét. A tanulmányban szekunder források és saját oktatói tapasztalatok tükrében kerül bemutatásra, hogy a magyar oktatás és nyelvoktatás hogyan reagált a COVID-19-járvány kihívásaira.

Kulcsszavak: COVID-19, oktatás, nyelvoktatás

Dr. Csillag Andrea

Debreceni Református Hittudományi Egyetem

Metaphor and Metonymy in English Expressions of Bodily and Behavioural Reactions of Disgust

The language disgust appears to be a neglected area of research in cognitive linguistics probably because it is not considered a prototypical emotion like anger or fear (Kövecses, 1990). Kövecses claims that human emotions are conceptualized by metonymies and metaphors. Kuczok (2016) makes a comparative analysis of English and Polish expressions of disgust and finds that disgust is conceptualized by a large number of metaphors in both languages but makes no reference to metonymical conceptualization of the emotion at all. The aim of the present paper is to reconsider the English language of disgust using a corpus built from sentences on the internet site <https://sentence.yourdictionary.com/disgust> and to show that the concept contains a number of metonymies besides metaphors.

Kulcsszavak: metaphor, metonymy, emotion, conceptualization, corpus

**Bizonytalanság, kockázattársadalom, identitás
szekció**

Csendesné dr. Cseri Kinga

Széchenyi István Egyetem

Társszerző: Dr. Boldizsár Boglárka

Egzisztenciális krízis

Előadásunk fókusza az egzisztenciális krízis gondolatrendszerének elméleti és gyakorlati kontextusban való áttekintése. Célunk annak a kérdéskörnek a megválaszolása, hogy az egyén létében és alaphelyzetében gyökerező félelmek (mint pl. szorongás, kétségbeesés, halálfélelem) milyen módon és mélységben hatnak az emberi egzisztenciára. Az egzisztencializmus filozófiai rendszeréből építkezve felvázoljuk az egzisztencialista pszichológia és pszichoterápia főbb jellegzetességeit az alábbi kérdésre fókuszálva: a Jaspers által meghatározott „határszituációk” túlmúthatnak-e önmagukon az autentikus emberi életet lehetővé téve, avagy csupán a kilátástalanság szorongató érzésének börtönéül szolgálnak. A fenti témákat gyakorlati szempontból főképp nyitott kérdésekből álló online kérdőívvel vizsgáltuk közel 100 fő önkéntes részvételével.

Kulcsszavak: egzisztenciális krízis, szorongás, halálfélelem

Bak Gerda

Pannon Egyetem

COVID-19 pandémia hatása az általános biztonságérzetre és a külföldi tervekre – Az első és második hullám összehasonlító elemzése

A koronavírusról való félelem kézzelfogható változásokat eszközölt a társadalmakban. A korlátozások és új szabályok az élet szinte minden területét érintették, legyen szó a “social distancing” jelenségéről, maszkviselésről, gazdasági és utazási korlátozásokról. A mobilitás szűkülése jelentős tömegeket érint: nemcsak a nyaralást, hanem a külföldi munkavállalást vagy tanulmányokat is jelentős bizonytalanság övezi. Jelen tanulmány célja a COVID-19 pandémia következtében fellépő, a biztonságérzetre ható tényezők, valamint a külföldi (munkavállalási/nyaralási) tervekben történő változások vizsgálata. A 18-30 év közötti korosztály attitűdjét vizsgáltuk kvantitatív eszközökkel 2020. május és július között, majd a “második hullám” megérkezése után, 2020. szeptember és november között.

Kulcsszavak: COVID-19, koronavírus, pandémia, biztonságérzet, turizmus

Dr. Tóth Péter

Széchenyi István Egyetem

Helyi hírek, helyi nyilvánosság, helyi közösségek - helyi hírek percepciója a járvány idején

Kutatásunk a győri önkormányzati dolgozók körében terjedő vírus első (2020. márciusi) bejelentésétől, az érintettek önkéntes karanténban töltött időszakában (két hét) keletkezett, az eseménnyel (megbetegedés, fertőzöttség, karantén) kapcsolatban keletkezett online tartalmak vizsgálatával és elemzésével foglalkozott. Az elemzésbe bekerült az érintettek (jegyző, alpolgármester, polgármester, képviselő) saját, személyes kommunikációját, másrészt a hivatalos, városi nyilvánosságban zajló kommunikáció (sajtótájékoztatók, önkormányzati újság), harmadrészt a témáról beszámoló helyi és országos sajtó anyagai, nem utolsósorban pedig a helyi, nem hivatalos nyilvánosságként működő facebook csoportokban zajló, az eseményeket értelmező, magyarázó, kiegészítő diskurzust.

Kulcsszavak: közösségi oldalak, önkormányzati kommunikáció, diskurzuselemzés

Göllény-Kovács Nikoletta

Pannon Egyetem

Jövedelem szerepe a stabilitás kiépítésében mezőgazdasági vállalkozások esetében

Hazánkban az egyéni gazdaságok csökkenést mutatnak az elmúlt években, aminek a hátterében valószínűleg a gazdálkodások pénzügyi nehézségei húzódnak meg. Többen tömörülnek szervezetekbe a pályázati támogatások könnyebb elérése érdekében. Kutatásom ezért a vállalkozók jövedelemmel való elégedettsége és stabil munkahely teremtési szándéka között keresi az összefüggést, méghozzá azt feltételezve, hogy az alkalmazottai számára biztosított feltételek megteremtése érdekében biztos anyagi háttérre van szüksége. A két változó között közepesen erős, azonos irányultságú kapcsolatot sikerült kimutatni, ami igazolja a feltételezést, hogy a vállalkozók anyagi stabilitása generálja a munkaerőpiac helyzetének stabilitását is – legalábbis a dunántúli mezőgazdasági vállalkozások esetében.

Kulcsszavak: stabilitás, jövedelem, elégedettség, mezőgazdaság, vállalkozók

Sári Nándor

Pécsi Tudományegyetem

A „sérelemek” (grievances) hatása a radikális jobboldali populista pártok által végzett politikai mozgósításra

Jelen tanulmány megvizsgálja a radikális jobboldali populista pártok politikai mozgósítását meghatározó individuális tényezőket. A kutatói feltételezés szerint számos – a társadalmi-politikai viszonyokban megjelenő – „sérelem” hatásra a polgárok nagyobb valószínűséggel szavaznak ezekre a pártokra. A „grievance mobilization” kiegészített modellje alapján az esettanulmány regressziószámítás alkalmazásával elemzi az Európai Társadalmi Felmérés nyolcadik hullámában felvett, a francia lakosság politikai attitűdjeire vonatkozó adatokat. Az eredmények arra engednek következtetni, hogy a kormányzattal, a demokráciával, a bevándorlással, a globalizációval, az Európai Unióval szembeni negatív beállítódás, illetve a nativista nézetek összefüggést mutatnak ezen pártok sikeres politikai mozgósításával.

Kulcsszavak: Radikális jobboldali pártok, populizmus, nativizmus, politikai mozgósítás, társadalmi sérelemek

Makrai Kata

Pécsi Tudományegyetem

Elméletek a női nemi szerepszocializációról

Szocializációnk, pszichoszexuális fejlődésünk központi eleme nemi identitásunk kialakulása, a vállalt társadalmi nemünkhöz tartozó szerepelvárások elsajátítása. Előadásom célja, hogy szakirodalmi ismeretekre, empirikus adatokra támaszkodva vázoljam, hogy megy végbe ez a folyamat, milyen állomásai vannak különös tekintettel a lányok esetében. A fejlődési mérföldkövek bemutatása mellett kitérek arra is, mely társadalmi konstrukciók és miként befolyásolják az említett folyamatot, mi ebben a család, az oktatási intézmények, a társadalom, a kulturális közeg szerepe. Végül pedig ismertetem, hogy az imént említett szereplők által támasztott szerepelvárások miként befolyásolják a nők önmagukról, saját jövőjükéről, lehetőségeikről alkotott képét, pszichés jóllétét, társadalomban betöltött helyét.

Kulcsszavak: szocializáció, társadalmi nem, nemi szerepek, pszichoszexuális fejlődés, nők

Molnár András

Közép-Európai Egyetem

Önálló beavatkozó önkéntes tűzoltóságok szerepvállalása a területi együttműködések tükrében

Az önkéntesek szerepvállalása a világ minden táján kiemelten fontos a katasztrófák elleni védekezésben. A válaszadás és a károk felszámolása jellemzően tűzoltói beavatkozást vagy közreműködést igényel. Magyarország természeti és történelmi sajátosságait is tükrözi a hazai tűzoltás rendszer, hiszen bár egy központosított hivatásos szervezetre épül, az önkéntesek szerepvállalása mégis jelentős. Tanulmányunkban az önálló beavatkozó jogosultságokkal rendelkező önkéntes tűzoltóságokat, mint a külső kormányzati együttműködések egy különleges fajtáját vizsgáljuk. Kutatásunk során áttekintjük a szabályzókat és eljárásrendeket, amelyeket szakértői interjúkkal egészítünk ki, hogy azonosítsuk az együttműködés jellegét, kialakulásának körülményeit és jövőbeni fejlesztési lehetőségeit.

Kulcsszavak: tűzoltás, önkéntes tűzoltóságok, katasztrófavédelem, együttműködés, önkéntesség

**Gazdasági válság, fenntartható fejlődés és a HR
szekció**

Dr. Somogyi Ferenc

Széchenyi István Egyetem

A globalokrata libertinizmus újabb krízise és az ismét elhalasztott katarzis

Véges térben értelmes a végtelen gazdasági és népesség-növekedés. A liberalizmus, a bolsevizmus, a fasizmus és a szintézisük, a globalokrata libertinus technofasizmus, így gondolkodik. Megadjuk az utóbbi természetrajzát, legfontosabb jellemzőit, megfogalmazzuk, hogy melyek azok a gazdaságtológiai attribútumok, amelyek figyelembevétele nélkül a nyugati civilizáció önfelszámolása elkerülhetetlen. A gazdasági, a politikai szférában és az életvilágban rámutatunk azokra jelenségekre, amelyek a pozitív feloldás reményének jegyében változásra várnak.

Kulcsszavak: növekedés, globalokrata libertinus technofasizmus, diverzitás, munkamegosztás, túlbonyolódottság, regionalitás, életvilág (család)

Dr. habil. Szretykó György

Széchenyi István Egyetem

A gazdasági válság és a GDP mérésének alternatívái

A COVID-19 világjárvány és annak nyomán kibontakozó gazdasági válság lehetőséget ad az eddigi neoliberais közgazdasági dogmák felülvizsgálatára és új alternatív közgazdasági elméletek/megközelítések megfogalmazására. Az előadás vizsgálja a GDP fogalmát, korlátait és kritikáit, egyúttal a Stiglitz-Bizottság létrehozásának okait, célját, és felvázolja a Bizottság által kidolgozott 12 ajánlást. A GDP mérésére kidolgozott alternatív mutatók közül részletesen elemzi a Better Life Indexet (BLI) és a Human Development Indexet (HDI). A jól-lét és a fenntartható fejlődés egyidőben történő megvalósításával kapcsolatosan vizsgálja a Bhutáni Királyság gyakorlatát és Németország kezdeményezését. Végezetül következtetéseket és javaslatokat fogalmaz meg a témával kapcsolatban.

Kulcsszavak: pénzimpérium, GDP, Stiglitz-Bizottság, alternatív mutatók

Prof. Dr. Nemeskéri Zsolt

Pécsi Tudományegyetem

Társszerzők: Dr. Zádori Iván, Horváth Péter

A fenntartható közszolgálati modell és a zöld filozófia

A történelem folyamán mindig is voltak fenntartható és kevésbé fenntartható módon élő közösségek, de a korábban lokálisan jelentkező kritikus pontok a 20. század második felétől kezdtek globális problémává válni. A folyamatban egyre lényegesebb szerep jut a fogyasztásra szocializált társadalmak esetében a közösségek működéséhez szükséges energiaforrások fenntarthatóbb módon történő biztosításának. Az előadásban bemutatásra kerülő fenntartható közszolgálati modell segítségével a hazai energiaszektor szereplői esetében is feltérképezhetők azok a tendenciák, amelyek az ágazat fenntarthatóbb működését eredményezhetik, másrészt nyomon követhető az a felelősség, amely az állami szereplő részéről jelenik meg annak érdekében, hogy elérhető legyen a helyi közösségek energiaellátásának biztosítása

Kulcsszavak: OVHR modell, fenntarthatóság, konzervatív zöld filozófia, Roger Scruton

Dr. Zádori Iván

Pécsi Tudományegyetem

Társszerzők: Dr. Nemeskéri Zsolt, Dr. Krisztián Béla

(De)globalizáció és munkaerőpiac: egy vitaindító tanulmány margójára

Az Új Munkaügyi Szemle I. évfolyamának 2020/3. számában megjelent vitaindító tanulmányunkban annak vizsgálatára tettünk kísérletet, hogy a jelenlegi járványhelyzet által generált gazdasági, társadalmi folyamatok hogyan változtatják, hogyan változtathatják meg a korábbi munkaerőpiaci sajátosságokat és hangsúlyokat. A víruskrízis hatására megindult deglobalizációs jelenségek munkaerőpiacra gyakorolt hatásainak vizsgálatánál lényeges kérdés, hogy ezek a folyamatok mennyire bizonyulnak tartósnak, a válság elmúltával a világ visszaáll-e a régi kerékvágásba? Jelen összegző tanulmányunk a témával kapcsolatban megindult szakmai párbeszéd és reflexiók szintézise az előttünk álló időszak deglobalizációs és reglobalizációs folyamataival kapcsolatban.

Kulcsszavak: Deglobalizáció, reglobalizáció, munkaerőpiac, járványhelyzet

Dr. Kocsicska Ivana

Miskolci Egyetem

COVID-19 az egészségügyi munkaerő jövőbeli alakulására való hatásának globális áttekintése

Sok szempontból példátlan COVID-19 jelenségével együtt globálisan megmutatkoztak az egészségügyi rendszerek gyengeségei. Az egészségügyi munkaerő vizsgálata fontos tényező az egészségügyi rendszerek további hatékony működtetésében világszerte. A témával kapcsolatos publikációk, statisztikai adatok és média megjelenések feldolgozása olyan ok-okozati összefüggésekre hívja fel a figyelmet, melyek további vizsgálata hasznos lehet a jövőbeli stratégiák szempontjából. Fő prioritásként megfogalmazható a COVID-19 első hulláma során megviselt egészségügyi dolgozók támogatása, az átmeneti szakasz megtervezése és a munkaerőhiány pótlása az ún. 'új normális' állapotban. Az egészségügyi munkaerő utánpótlás fenntarthatóságának a feltétele a nemzeti és nemzetközi szintű intézkedések implementációja.

Kulcsszavak: egészségügyi munkaerő, COVID-19, fenntarthatóság, munkaerőhiány, munkaerő utánpótlás

Gönczy Balázs

Széchenyi István Egyetem

Társszerző: Suta Alex

Csődmodellezés a magyar autóiipari OEM-ek esetében

A világgazdaságot és 2019 év végén egy súlyos világválság rázta meg, amit nem kerülhetett el a járműipar sem. A tanulmány célja a hazai járműgyártó vállalatok (OEM-ek) ötéves adataira támaszkodva, csődmodellezés segítségével megállapítani, hogy ezek a cégek milyen alapról indultak a válság előtt. Ennek érdekében a népszerű MDA (többszörös diszkriminancia-analízis) modellekből kinyert súlyokból és a vállalatok meghatározott mutatószámaiból képzett modellek segítségével 2014-2018 között vizsgáltuk a hazai OEM-eket. Az csődjelölés alapján a vállalatok harmada már a vizsgált időszakban pénzügyi problémákkal jeleit mutatta, ebből három kritikus mértékben. Továbbá megállapításra került a nagyvállalatok KKV-vel szemben vett jelentősen kedvezőbb pénzügyi helyzete a válság megjelenésekor.

Kulcsszavak: csődmodell, MDA, magyar, autóiipar, OEM

Dr. Remsei Sándor

Széchenyi István Egyetem

A mesterséges húsok előállításának gazdasági hatásai

A modern technológiák nagymértékben befolyásolják a tradicionális gazdasági ágazatok működését. Ígéretes kísérletek folynak a környezetet drasztikusan terhelő élőhús-előállítás kiváltására is. Két fő irányban folynak kutatások, az egyik növényi alapanyagokból állít elő műhúst, a másik sejtsztoódással. Mindkettő eredményes, és mindkettő eljutott már a termék-előállítás szakaszába, megjelent a fogyasztói piacon. Amint megkezdődik a tömeges gyártás, óriási mezőgazdasági terület szabadul fel a takarmánynövények keresletének visszaesése miatt. Az haszonállattartás drasztikus visszaesésének és a takarmánynövényeket felváltó kultúrák kiválasztásának jelentős szerepe lesz az mezőgazdaság környezetterhelésének alakulásában.

Kulcsszavak: fenntarthatóság, állattenyésztés, növénytermesztés, mezőgazdasági innováció

Dr. habil. Kovács Gábor

Széchenyi István Egyetem

A helyi élelmiszerekre vonatkozó fogyasztói preferenciák elemzése, mint a helyi gazdaságfejlesztés egyik eszköze

A koronavírus terjedése, illetve az erre adott nemzetgazdasági válaszok is rámutattak a globális ellátási láncoktól való kitettség, illetve az ezzel összefüggő gazdasági kockázatok jelentős mértékű, rövid- és hosszabb távú negatív hatásaira, következményeire. Ennek egyik ellenpólusaként és lehetséges megoldási alternatívaként felértékelődik a helyi gazdaság szerepe, ezen belül is a helyi élelmiszerek fontossága. Tanulmányunkban bemutatjuk, hogy milyen módszertan segítségével kaphatunk képet a helyi élelmiszerek ismertségéről és az azokra vonatkozó fogyasztói preferenciák milyen módon tárhatóak fel, hogyan jellemezhetőek. A módszertan alkalmazását egy korábbi empirikus, primer felmérésünk eredményein keresztül prezentáljuk.

Kulcsszavak: helyi gazdaság, helyi élelmiszer, fogyasztói preferencia, módszertan

Rákosi Szabolcs

Széchenyi István Egyetem

A STEM pályaorientáció helyzete Európában és Magyarországon

A globális munkaerőpiacon végbemenő változások és a demográfiai problémák óriási kihívást jelentenek a gazdasági élet és a közoktatás számára. Egyes források szerint 2025-ig akár 7 millió új álláshely lesz elérhető a STEM területeken az Európai Unióban. Magyarország azon tagállamok egyike, amely a legtöbb állást kínálja majd ezen a téren. A fenti átalakulás világszerte rengeteg ígéretes kezdeményezéshez vezetett. Tanulmányomban azt kívánom bemutatni, hogy az eddigi erőfeszítések révén milyen eredményeket sikerült elérni a STEM pályaorientáció terén az Európai Unióban és Magyarországon. Előadásomat szakirodalmi források feldolgozásával alapozom meg, majd személyes anyaggyűjtés révén és nyilvános adatbázisok elemzésével mutatom be az eddigi tevékenységek eredményeit.

Kulcsszavak: STEM, pályaorientáció, munkaerőpiac, gazdaságfejlesztés

Dr. Pongrácz Attila

Széchenyi István Egyetem

Társszerző: Dr. Farkas Pálma

Érzelmileg intelligens vezetői kommunikáció, mint elsőszámú munkavállalói motiváció

Tanulmányunk célja bemutatni, hogy miként mutatkozik meg egyre gyorsuló ütemben digitalizálódó világunkban a kommunikáció és érzelmi intelligencia szerepe a hazai munkaerő-megtartásban, illetve a vállalati értékteremtésben. Feltételezzük, hogy bizonyos (nagy)vállalati körben ezzel a kérdéssel érdemben foglalkoznak (a „knowledge management” után a „mood management”), míg a KKV szektorban jelentős fejlődési potenciál mutatkozik. Kutatási módszerként a nemzetközi és hazai szakirodalmat vizsgáltunk (desk research), valamint vállalatvezetőkkel készített interjúkat elemeztünk. Az eredmények azt mutatják, hogy a vállalatok kevesebb mint fele fordít hangsúlyosan e területre, ami számos képzési és fejlesztési lehetőséget jelent az oktatási, tanácsadói szereplők számára (quality education).

Kulcsszavak: érzelmi intelligencia, mood management, digitalizáció, quality education

Pálffy Zsuzsanna

Széchenyi István Egyetem

A Z generáció motiválása és megtartása a munkahelyeken

Az elmúlt évtizedben végbemenő gyors munkaerőpiaci változások (így például a munkaerőpiac keresleti típusúvá válása) következtében az emberi erőforrás menedzsmentben jelentős hangsúlyt kap a képzett munkavállalók megszerzése és megtartása. A munkaerő-állomány évről évre egyre nagyobb hányadát kitevő, és szakirodalom alapján rugalmassággal és alacsony elköteleződéssel jellemezhető Z generáció további jelentős kihívások elé állítja a HR szakembereket és munkáltatókat. A kutatás egy szakirodalmi összefoglaló, amely választ ad arra, milyen generációs sajátosságokkal rendelkeznek az 1995 után születettek, hogyan motiválható és tartható meg hatékonyan a Z generáció, illetve hogyan alakíthatnak ki a vállalatok a Z generáció számára vonzó munkahelyet.

Kulcsszavak: Z generáció, motiváció, megtartás, HR, munkaerőpiac

Kocsisné dr. Andrásik Ágota

Széchenyi István Egyetem

Társszerző: dr. Vajda Katalin

Vállalkozásfejlesztés a fiatalok igényeinek figyelembevételével

A gazdasági elemzések, kutatások mindig időszerűek, de különösen egy gazdasági világválság idején. Minél több információ birtokában vagyunk, annál megalapozottabb döntéseket hozhatunk életünkkel, működésünkkel kapcsolatban. Napjaink izgalmas kérdése, hogy az egyetemekről kikerülő generáció hogyan vesz részt a munkaerőpiacon és a kisvállalkozásokban. Különösen fontos ez a kérdés, amikor egy gyorsan változó világot látunk magunk körül, sokak szerint forradalmat élünk az élet számos területén, például az informatikában. Véleményünk szerint ez a felgyorsult változás átszivárogozik az élet minden területére, így a fiatalok gondolkodására is és izgalmas felfedezéseket tehet az, aki ennek a kutatására szánja el magát. Három évvel ezelőtt kezdtünk el egy kutatást annak vizsgálatára, hogy hogyan gondol

Kulcsszavak: fiatalok, generációk, vállalkozások, válság

**Kihívások és válaszok – szervezetek, intézmények egy világjárvány
okozta válsághelyzetben
szekció**

Mgr. Kovács Ádám

Selye János Egyetem

Társszerzők: Dr. Poór József, DSc., Ing. Šeben Zoltán PhD., Dr. habil Szretykó György

A koronavírus válság hatása a munkaerőpiacra és a humán erőforrásokra

A tanulmány célja a COVID-19 gazdaságra gyakorolt hatásainak vizsgálata. Áttekintésre kerül a járvány megjelenése, terjedése és a megtett intézkedések világszerte. Az előadásban először szekunder információk alapján rámutatunk a COVID-19 válság nemzetközileg tapasztalt kihatásaira. Ezt követően bemutatjuk a magyarországi KoronaHR kutatás első fázisása során tapasztalt legfontosabb empirikus eredményeket. A felvázolt eredményekből levonásra kerülnek a megfelelő következtetések és végül felvázolásra kerülnek a jövőbeni kutatás főbb pontjai a COVID-19 gazdasági hatásai mentén.

Kulcsszavak: COVID-19, munkaerőpiac, HR hatások, munkanélküliség, gazdasági kihívások

Dr. Tróbert Anett Mária

Semmelweis Egyetem

Társszerzők: Bagyura Márton, Prof. Dr. Széman Zsuzsa

Családi gondozók és idősellátás a COVID-19 idején

Az elöregedő társadalmak erősödő kihívása a megnövekedett tartós gondozási igény, és az ellátórendszerek fokozódó terhelődése. Az ellátás finanszírozása, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés, a kapacitásbővítés egyre nehezebb, prioritássá válik a költséghatékony gondozási formák, például a házi segítségnyújtás fejlesztése. Az idősgondozásban jelentős részt vállaló családtagokra is egyre nagyobb teher hárul, a kimerülés áldozataivá válhatnak, tovább növelve az ellátórendszerek terheltségét. Kutatásunkban a COVID-19 első hulláma idején online kérdőívvel vizsgáltuk az idős hozzátartozót gondozók megterhelődését. Előadásunkban a megterhelődés és a házi segítségnyújtás igénylésének összefüggéseit, és a családi gondozók egészségügyi és szociális szolgáltatásokkal kapcsolatos igényeit mutatjuk be.

Kulcsszavak: tartós gondozás, családi gondozók, megterheltség, szociális és egészségügyi ellátórendszer, szolgáltatásfejlesztés

Gaálné Szabó Edith

Pécsi Tudományegyetem

Idősek egészségét befolyásoló külső tényezők hatásai Covid-19 járvány idején otthonában

Jelen tanulmány ráirányítja a figyelmet idősek otthonában élők egészségét befolyásoló, külső tényezőként megjelenő Covid-19 világjárvány okozta ellátási/gondozási szabályozások hatásaira. Közelebbről a látogatási és kilépési korlátozás fizikai-egészségügyi és pszichés hatásait monitorozza a hozzátartozókkal való kapcsolattartási módokon keresztül. Az adatfelvétel 2020. március 8 és 2020.06.18 között került rögzítésre. A kutatási kérdésekre 36 idős ellátottal és hozzátartozójával készült félig strukturált interjúk, valamint az időseket ellátó szakmai teamben szervezett fókuszcsoportos interjúk eredményei adnak választ. A tanulmány megfogalmazza, hogy az idősek egészségi állapotváltozását jelentősen befolyásolja a mikrokörnyezeti változás és a kapcsolati háló.

Kulcsszavak: idősek otthona, látogatási tilalom, formális és informális kapcsolatok, mikrokörnyezeti változás, egészségi állapotváltozás

Dr. Kóbor Krisztina

Széchenyi István Egyetem

Társ szerzők: Csillag Attila, Slemmer Dóra

Egyetemisták online önkéntessége a járványveszély idején

A kialakult koronavírus járvány miatt a szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer tagjai nehéz helyzetbe kerültek nyújtott szolgáltatásaik kapcsán. A karantén elsősorban a gyermekjóléti-gyermekvédelmi-oktatási szolgáltatások működtetőit, valamint a szociális ellátórendszeren belül az időseket gondozó intézményeket érintet. E kettő helyzet összekapcsolásából született meg az online önkéntesség, ami nem csupán a szociális szakok, de a gyógypedagógus és/vagy tanító szakok gyakorlati vonulatát is megoldhatja, illetve más szakok hallgatói közül önkénteseket vonzhat a társadalmi felelősségvállalás, önkéntesség és kortárssegítés alapelvein nyugvó tevékenység felé. Jelen tanulmány a 2020 áprilisa óta működő egyetemi online önkéntesség tapasztalatait mutatja be.

Kulcsszavak: egyetem, online önkéntesség, járványveszély

Dr. Vígh-Szabó Melinda

Pannon Egyetem

Társszerzők: Baranyainé Gieber Judit, Kapornaky Veronika, Horváth-Szabó Vanda

Az anyanyelvi nevelés digitális oktatásának támogatása

2020 tavaszán, a koronavírus-járvány idején Magyarország kormánya digitális munkarendet vezetett be az oktatás minden területén. A Pannon Egyetem tanár szakos hallgatói ezt követően több akciócsoportot is alakítottak oktatóik vezetésével, hogy ellenőrzött, jó minőségű tananyagok létrehozásával segítséget nyújtsanak a közoktatás résztvevői számára. Az előadás az anyanyelvi neveléshez készült anyagok fejlesztésének folyamatát mutatja be, és vázolja azokat a pontokat, amelyek a digitális munkakörnyezetben mint erősségek, gyengeségek, lehetőségek és veszélyek jelentkeztek.

Kulcsszavak: anyanyelvi nevelés, digitális oktatás, akciócsoport

Marczellné Szilágyi Eszter

Budapesti Metropolitan Egyetem

Az inspiráció eszköztára a szervezet motivációs politikájában

Komplex világunkban annyiféle és oly gyorsan változó hatásnak vagyunk folyamatosan kitéve, ami nagyon komoly terhelést jelent pszichés energiáink számára: az elvileg előttünk álló szinte „korlátlan” lehetőség-halmazból valójában nem is igazán tudjuk, melyik lehetőségeket és főként hogyan ragadjuk meg. Kiemelkedő fontosságúvá válik tehát, hogy a folyamatos alkalmazkodási kényszerben mely forrásokból szerezhethetünk energiát újabb és újabb feladatainkhoz, illetve a régiek tisztességes befejezéséhez, lezárásához. A tagjait megfelelő mértékben és irányban motiválni képes szervezet inspirációs potenciálja tehát kiemelt jelentőségűvé válik a szervezet azon vezetői számára, akik komolyan veszik az érzelmi és a kognitív komponensek közötti pozitív kapcsolódásokban rejlő lehetőségeket.

Kulcsszavak: motiváció, inspiráció, kreativitás, érzelmi Intelligencia

**Korunk kihívásai és megoldási lehetőségek a köznevelésben és a
felsőoktatásban I.**

szekció

Kovács Katalin

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Társszerzők: Dr. habil. Kismartony Katalin, Dr. habil. Döbrössy János

Ének-zenei tárgyak online oktatása

Az Ének-zenei Tanszéknek is át kellett állnia a járvány kitörésekor az egyetem által támogatott programok használatára. A művészeti kurzusokat is tanító három kolléga rövid ismerkedést követően a Microsoft Teams mellett döntött, mert ez állt legközelebb a személyesen megtartott órákhoz. Eddig nem alkalmazott kreatív ötletek és idáig nem támogatott módszerek váltak szükségessé. Az előadás célja a lehetőségek, a felkészülés ismertetését követően a jó gyakorlatok bemutatása. Kérdések lehetnek: az online oktatás hatékonyságának vizsgálata az eddigi tapasztalatokhoz képest, az új megközelítések megosztása, a tapasztalatszerzések nyomán új lehetőségek kipróbálása. A művészeti oktatás terén lehetséges-e a fenntartható fejlődés? Megvalósulhat-e a frontális és a kooperatív oktatás online?

Kulcsszavak: ének-zene, tanítóképzés online, „azonnali értekezlet”, zenei anyagok feltöltése

Sz. Fodor Adrienne

Debreceni Református Hittudományi Egyetem

Online zenei nevelés – határtalan lehetőségek, keretek közé zárt megoldások

Az elmúlt fél évben az oktatás minden szintjén komoly nehézségekbe ütközött az ének-zene órák megtartása, hiszen a közös éneklés technikai akadályok miatt nem, vagy alig valósulhatott meg az online oktatás során. Tantermi keretek között a tanórákon néhány feladathoz és zenehallgatáshoz használjuk az IKT eszközöket, megőrizve a technikai eszközök nem igénylő közös éneklés és készségfejlesztés számtalan lehetőséget biztosító változatosságát. Előadásomban a tanítóképzésben alkalmazott, valamint kérdőívvel megkérdezett gyakorló tanítók (n=50) által használt online végezhető zenei feladatokat mutatok be. Ezek jó példák arra, hogy a sokoldalú művészeti tevékenységek pozitív megerősítést és átsegítést jelentettek a tavaszi hónapokban, de érezhető a szűkös eszköztár bátortalan alkalmazása is.

Kulcsszavak: ének-zene, művészeti tevékenység, kreativitás, online zenei feladatok, IKT eszközök

Dr. Kovács Szilvia

Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma és Általános Iskolája

A digitális távoktatás tapasztalatai az irodalomórán

A technológiai jártasságra épülő generációkba soroláson túl ma már beszél a szakirodalom digitális bölcsességről is, mely a technológia körültekintő használata alapján újraértelmezi a felhasználói szerepeket. Különösen megmutatkozott ez a digitális távoktatás idején. Az előadás célja, bemutatni az irodalomórán is alkalmazható feladatokat, melyek támaszkodnak a digitális eszközökre. Az online térben zajló kommunikáció elvárja a módszertani nyitottságot, a tanár és a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztését, a digitális etikett betartását. A digitálisan támogatott tanulási környezetben a diákok úgy vonódhatnak be a tanulásba, hogy maguk is tartalmakat állítanak elő, azokat megosztják egymással. A tanár szerepére is hatással van a digitális környezet. Az interakciót teremtő lehetőségek

Kulcsszavak: digitális tanítás, irodalom, online kommunikáció, kooperatív tanulás

Tálos-Nezdei Adrienn

Lorántffy Zsuzsanna Református Iskola

Kooperatív tanulás a digitális távoktatás idején

A kooperatív tanulásszervezés több évtizedes elmélete ellenére, és bár a tanárképzésben, a továbbképzéseken, a minősítő eljárásban egyaránt hangsúlyos, mégis kevésbé jelenik meg a mindennapi iskolai gyakorlatban. A 2020. március utáni digitális távoktatás még nehezebbé tette a kooperatív tanulásszervezés gyakorlati megvalósítását, amire a kaposvári Lorántffy Zsuzsanna Református Iskola tanárai egy továbbképzést követően kísérletet tettek. A kialakult helyzetben több diák eltűnt a tanárok látóköréből a távoktatás során. Előadásomban azokat az intézkedéseket kívánom bemutatni, amikkel egy esetleges hasonló szituáció esetén a pedagógusok a nehezen motiválható, a helyzetben problémákkal küzdő diákokat segíteni tudják különös tekintettel a kooperatív tanulásszervezés által kínált lehetőségekre.

Kulcsszavak: Kooperatív tanulásszervezés, digitális oktatás, IKT eszközök

Karácsonyi Krisztina

Pécsi Tudomány Egyetem

Közoktatásbeli alsó tagozatos romani tankönyvek vizsgálata - a nyelvi diverzitás problémája

Az előadás célja bemutatni egy, az alapfokú közoktatás első négy osztályában használt romani nyelvkönyvcsalád elemzését. Rézműves Melinda E ROMANI SHIB TAJ E LITERATURA című tankönyvcsaládját vizsgáltam, melynek során a tankönyvre médiumként és pedagógikumként tekintettem, és kritikus-analitikus tankönyvelemzést folytattam: tantárgypedagógiai, nyelvészeti és recepcióelméleti vizsgálatokat végeztem. Hipotézisem szerint a romani nyelv(tan)könyvek gyakran tükrözik a szerző anyanyelvi kompetenciáját. Ez a vizsgált könyvek esetében is beigazolódott: a Courthiade-féle standard változat keveredik a szerző dielaktusával; ami egy olyan dialektális diverzitású nyelv esetén, mint a romani, problémát okozhat a tanítás-tanulás során. Előadásomban ezen problémákra és lehetséges feloldásukra is kitérek.

Kulcsszavak: romani nyelv, nyelvpedagógia, tankönyvelemzés, standardizáció, nyelvi diverzitás

**Korunk kihívásai és megoldási lehetőségek a köznevelésben és a
felsőoktatásban II.**

szekció

Dr. Nagy Tamás

Széchenyi István Egyetem

Szakképzési centrumok és szakképző intézmények vezetőinek módszertani felkészítése a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. Törvény és a 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet bevezetésére

A szakképzés új szabályozása megváltoztatta a képzés intézményrendszerét, a képzési dokumentumokat, a vizsgarendszert. A korábban már ismert problémák: szakmaválasztás bizonytalansága, a munkaerőpiac változó igényei, a z és alfa generáció személyiségjegyeinek jellemzői valamint a jogszabályi előírások módszertani megújulást is igényelnek. Az új elvárásokhoz történő alkalmazkodás, az oktatók megváltozott feladatai, az eredmény/kimenetalapú szabályozás hatásai felértékelik az ezzel kapcsolatos szaktudást. Ez eredményezte, hogy 2020. nyarán megkezdődött a szakképzésben dolgozó vezetők felkészítése az új szakmai és jogszabályi környezet kihívásaira. Bemutatásra kerül a felkészítés szakmai programja, az alkalmazott módszerek, eszközök és a képzések során összegyűlt tapasztalatok.

Kulcsszavak: képzési és kimeneti követelmények, ágazati alapvizsga, projekt, portfólió

Dr. Mészáros Attila

Széchenyi István Egyetem

A változó szakképzés vezetői felkészítésének pszichológiai aspektusai

Az új szakképzési rendszerben a vezetőképzés kiemelt jelentőséggel bír. A ITM 2020 tavaszán elindított egy projektet, amely a szakképzési centrumok vezetői felkészítését helyezte a középpontba. A szakképzés 4.0 úgy alakította át az intézményi rendszert, hogy a megalakult centrumok alá tartozó intézmények visszakapták az önállóságuk egy jelentős részét. Így az iskola egyre inkább hasonlít egy önálló gazdálkodással rendelkező munkaerőpiaci szereplőre. Ehhez tartozó menedzsment ismereteket viszont ki kellett alakítani az igazgatói körben. Ez annál is fontosabb, mert a 2019. évi LXXX. Törvény a szakképzésről és a 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról egy új típusú képzési rendre helyezte a hangsúlyt. Ezt a felkészítési folyamatot mutatom be.

Kulcsszavak: szakképzés, vezetőképzés, változásmenedzsment, pszichológia

RNDr. Tóth Attila

Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem

Miért fontos a térlátás képességet fejleszteni

A mértani feladványok gondot okoznak. A tanulmányban leírjuk milyenek a tapasztalataink az idegenforgalmi szakon a közgazdasági jellegű matematikatanítással. Rámutatunk az orvoslásra szoruló számtani-mértani hiányosságokra. A célfüggvény meghatározására a klasszikus szimplex módszer helyett geometriai módszert alkalmazunk, amely gyorsabban és egyszerűbben vezet célba optimalizációs feladatokban. A munkában bemutatunk egy ilyen feladatot, ahol a maximum értékeket keressük, illetve annak a duálját, amelyik éppen a minimum keresése geometriai úton. Elemezzük miért nehéz a síkból átmenni a térbeli megoldásokba. Elemezzük egy konkrét közgazdasági probléma geometriai megoldását. Javasoljuk a térlátóképesség fejlesztését a képzőművészeti órákon, plussz órákon, mindezt harmonizálni is kellene.

Kulcsszavak: térlátás, geometriai megoldás, feltételes optimalizálás, tanítási összhang

RNDr. Tóth Attila

Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem

Társszerzők: PaeDr. Csáky Antal, PhD

Geometriai vizualizáció a gyakorlatban

A matematika új fejezeteiben nem algebrai, hanem geometriai megoldásokat találunk. A műszaki és közgazdasági szakokon is ez a kihívás, mélyebb mértani tudásra és térlátásra van szükség. Bemutatjuk, hogyan sikerült fejleszteni a térlátást egy alapiskolában, egy középiskolában anaglif rajzok és fényképek segítségével, illetve a Solid Edge programmal hogyan valósíthatják meg ötleteiket. Különböző csoportok kreatív alkotásait hasonlítjuk össze. A cél megszerettetni a diákokkal a térgeometriát, fejleszteni a síkbeli és térbeli orientációjukat, tökéletesíteni a térlátásukat. Mindez fontos a gépészeknél, a média grafikus szakokon, de újabban a közgazdasági szakokon is megjelenik a térlátatós geometria fontossága.

Kulcsszavak: térlátatás, anaglif rajz, fényképek, térlátásfejlesztés programokkal

Reider József

Széchenyi István Egyetem

Társszerző: Petz Tiborné dr.

A tanító szakos hallgatók digitális matematikai ismereteinek mérése

Tavalyi előadásunk folytatásaként ebben az évben a tanító szakos hallgatókkal megismertetett szemléltető eszközök bemutatása a célunk. Egy kutatás keretében kísérletet teszünk megvizsgálni milyen ismeretekkel rendelkeznek a hallgatók a digitális világban. Egy kérdőív keretén belül célunk felmérni azt, hogy a hallgatók milyen digitális programokat, applikációkat ismernek, amelyeket később, hivatásuk során felhasználhatnak. Rendkívül fontos a mai időkben, hogy felmérjük a hallgatók ez irányú tudását, mely vizsgálat eredménye segítségünkre lehet a fejlesztésben. Távolabbi célunk az eredmények tükrében egy olyan oktatási programot megalkotni, amellyel a hallgatókat segíthetjük a digitális oktatásra való felkészülésben a matematika tantárgy keretein belül.

Kulcsszavak: matematika, digitális, tanító, IKT, tudásmérés

Kovács Beatrix

Debreceni Református Hittudományi Egyetem

Tanító szakos hallgatók képzése a digitális távoktatás időszakában. Módszertani tapasztalatok összegzése

Az előadás egy kérdőíves felmérés eredményein keresztül kívánja bemutatni, hogy tanító szakos hallgatók informatikai alkalmazói ismeretei hogyan segítették a 2020. március és június közötti távolléti oktatás időszakában a matematikai tantárgyak teljesítését. A vizsgálat kiterjed a technológia matematikai feladatmegoldásokban, beszámolókból való alkalmazásának módjaira, a tanár-diák kommunikációra és a megkérdezetteknek a digitális oktatást jellemző attitűdjére. Az előadás a zárt és az ötfokozatú Likert-skálás kérdések feldolgozására épül.

Kulcsszavak: digitális oktatás, távolléti oktatás, matematikaoktatás, kérdőíves felmérés

**Korunk kihívásai és megoldási lehetőségek a köznevelésben és a
felsőoktatásban III.**

szekció

Krankovits Melinda

Széchenyi István Egyetem

„Komfortzónán kívül” – felsőoktatási tapasztalatok a koronavírus okozta expanziós időszakban

A tanulmány első része a felsőoktatás hallgatói létszámainak alakulását mutatja be, az expanzió elméleti hátterét ismertetve nemzetközi szakirodalmon keresztül. A 2019/20 tanév rendhagyóra sikerült, megjelent a koronavírus kifejezetten expanziós hatása a felsőoktatásban, ami beteretelte a több ezer nappali munkarendben tanuló hallgatót a távoktatás „folyosóira”. A tanulmány a hallgatói online aktivitást vizsgálja, nagy létszámú kurzusok látogatottságát, illetve az oktatók által alkalmazott távoktatási módszereket. Egy kapcsolódó kérdőíves felmérésből elemezzük a hallgatói tapasztalatokat az oktató-hallgató kommunikációra, időbeosztásra, önálló tanulási élethelyzetekre vonatkoztatva.

Kulcsszavak: felsőoktatás, expanzió, távoktatás, koronavírus

Kövecsesné dr. Gósi Viktória

Széchenyi István Egyetem

Pedagógus hallgatók tanulásának támogatása digitális eszközökkel

Ma a digitális kultúra számos kihívás elé állítja a pedagógust, tanulót, szülőt egyaránt. Így van ez a felsőoktatásban is, esetünkben a pedagógusképzés területén is. Egy gyorsan változó világra, a digitális eszközrendszer dinamikus fejlődésére, a digitális bennszülöttek hatékony személyiségfejlesztésére, nevelésére, oktatására készülő generáció oktatásánál nagyon lényeges szempont, hogy olyan eszközöket és módszertani segítséget is adjunk a kezükbe, melyek támogatásával hatékonyan tudnak leendő pályájukon helyt állni. Jelen tanulmány gyakorlati példákat kíván bemutatni néhány mobil applikáció és IKT alapú tanulástámogatási rendszer alkalmazásáról a tanító szakos hallgatók tanulás támogatásának folyamatában.

Kulcsszavak: digitális korszak, digitális kompetencia, pedagógusképzés, önszabályozó tanulás, tanulás támogatás, IKT

Dr. Bagota Mónika

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Internetes kalandozások - tetrominók, pentominók és társaik

A tetromino készlet 5 különböző formájú eleme négy egyenlő területű, a pentomino készlet 12 különböző formájú eleme pedig öt egyenlő területű négyzetből áll. A tetrominóval és a pentominóval végezhető játékok és tevékenységek olyan geometriai fejtörők, amelyek a gyerekek logikai és kombinatorikai készségeinek fejlesztésére is remek lehetőséget nyújtanak. Előadásomban szeretnék bemutatni néhány papír alapú és több olyan interneten található tetrominóval és pentominóval kapcsolatos játékot és alkalmazást, amelyek változatos módon felhasználhatók tanórákon, szakköri foglalkozásokon, továbbá játékos egyéni és csoportos versenyeken egyaránt.

Kulcsszavak: matematika, tantárgypedagógia, alkotás, logika, kombinatorika

Dr. Helen Sherwin

Széchenyi István Egyetem

Students' perceptions of e-learning via Zoom and Moodle

In March 2020, the University of Széchenyi Istvan (SZE) Győr moved from face-to-face (FTF) to online learning and this presentation describes a small scale study conducted at the ACsJ Faculty about the effectiveness of this move. Using an online survey via Google Apps plus semi structured interviews, 35 students studying English were questioned about a) their attitudes towards the use of two online platforms, Moodle and Zoom b) their opinions of the effectiveness of online compared to FTF teaching c) the online teaching methods that best supported their learning. Students were positive about learning English online, preferred FTF learning, identified pre-recorded interactive PPT Moodle lectures combined with live Zoom sessions as the most effective online teaching method.

Kulcsszavak: Online learning English students effective online teaching methods

Dr. Benyák Anikó

Széchenyi István Egyetem

A szakmentori rendszer első éve a Széchenyi István Egyetemen

A SZE-n zajlik az EFOP-3.4.3.-16-2016-0016-os projekt A1-es alprojektjének megvalósítása, mely a hallgatói lemorzsolódás csökkentését célozza meg. Ennek részeként megkezdte a működését az oktatókból álló szakmentori rendszer, melynek célja, hogy elsősorban az alapszakos, első évfolyamba lépő hallgatóinknak a tanév során szakmai, adminisztrációs, ill. tanulásmódszertani ügyekben eligazítást, segítséget nyújtson. 8 kari vezető mentor koordinálása mellett 47 szakmentorunk végezte ezt a tevékenységet a tavalyi tanévben. A szakmentorokat és a hallgatóinkat is kikérdeztük a tapasztalataikról. Szakmentoraink a tevékenységük feltételrendszerével, keretével kapcsolatban fogalmaztak meg észrevételeket. Mentorált hallgatóink összképe a rendszerről alapvetően pozitívnak értékelhető (435 fő, 15%).

Kulcsszavak: lemorzsolódás, egyetemi szolgáltatások, beilleszkedés, szakmentori rendszer, hallgatói tanácsadás

**Kultúra, közösség, kreativitás I.
szekció**

Dr. Eged Alice

Debreceni Református Hittudományi Egyetem

Ízlés és divat: Berlin mint a populáris kultúra egyik európai központja a 20-as években

Az első világháború után újjászerveződő nemzeti közösség önképének szerves része lett 'a német ember legyen németül felöltözve' érzése. Az 1920-as évekre Berlin a divat városa lett, és már nem volt igaz, hogy a női divat Párizsból jön, a férfi divat pedig Angliából. A textíliák és az öltözetek előállítói a társadalom ízlésének alakítóivá váltak. Kialakult a modern városi nő típusa. Az új, emancipált nő szabadságra és önállóságra törekedett az élet szinte minden területén: gyakorolta választójogát, munkát vállalt és szórakozni járt. Az öltözködés az emancipációs folyamat egyik sarkalatos pontjává vált. Az előadás arra keresi a választ korabeli források elemzése alapján, hogy miképpen vált a berlini divat kulturális kincsé és a nagyvárosi modernség allegóriájává.

Kulcsszavak: Berlin, divat, modern nő, kulturális kincs

Dr. Horváth István

Széchenyi István Egyetem

A közszolgáltatás-szervezés szervezetelméleti kérdései a levéltárügy területén

Kutatásom arra irányul, hogy szervezetelméleti aspektusból milyen döntéseket kell meghozni az állami vagy önkormányzati szektorban a kulturális ágazat szegmensét képező levéltári igazgatás területén folytatott közszolgáltatás-szervezés hatékonyságának növelése érdekében. A levéltárügy hazai fejlődéstörténete adott időszakának – a vonatkozó szakirodalom és a szervezetalakításra irányuló szabályozási folyamatok elemzése útján lefolytatott – vizsgálata során arra a megállapításra jutottam, hogy szakmai és funkcionális szempontból is eredményesebb egy hierarchikus rendszer részét képező, területi szervezeti felépítés, mint egy decentralizált szervezési elveken nyugvó, önkormányzati fenntartásban lévő intézményi struktúra.

Kulcsszavak: közszolgáltatás-szervezés, állami, levéltárügy, hierarchikus, decentralizált

Dr. Morvay Szabolcs

Széchenyi István Egyetem

Európa Kulturális Fővárosok Kelet-Közép-Európában

Az Európai Unió kiváló és sikeres kulturális kezdeményezése az Európa Kulturális Fővárosa projekt. Az ezredforduló utáni két évtizedben a programsorozat Kelet-Közép-Európában is grandiózus módon megvalósult kilenc városban, mely városokban megújulást, ismertséget, kulturális felvirágzást hozott magával. Az első Európa Kulturális Főváros Kelet-Közép-Európában Nagyszében volt, 2007-ben. Példáját Vilnius követte 2009-ben, a következő években pedig rendre Európa Kulturális Fővárosa volt Pécs, Tallinn, Maribor, Kassa, Riga, Plzen és Wrocław. Isgalmas kérdés, hogy a programsorozat milyen hatásokat generált ezekben a városokban, milyen hozadéka származott a megvalósított projekteknek, hozzájárult-e - ha igen, miként - a városok fejlődéséhez az Európa Kulturális Fővárosa kezdeményezés?

Kulcsszavak: Európa Kulturális Fővárosa; Kelet-Közép-Európa; kultúra

Horváth Zoltán

AGORA Szombathelyi Kulturális Központ

Közművelődési és andragógiai professziók korrelációja jogszabályi vetületben

Hazánkban a közművelődési szakma, az 1920-as években a pedagógiához kapcsolódva fejlődött ki. A közművelődés idővel önálló professzióvá vált hazánkban, amely több szempontból eltér a nyugati rokonszakmáktól, így a közösségfejlesztéstől, vagy az andragógiától, miközben a rendszerváltáshoz közeledve egyre inkább a nyugat-európai keretrendszerek között kényszerült meghatározni magát. Előadásomban a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény, valamint a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény, illetve az ezekhez kapcsolódó végrehajtási rendeletek alapján kívánom áttekinteni a két professzió viszonyát dokumentumelemzéssel. Kutatásom során megállapítom, hogy a hatályos jogszabályok sem adnak biztos támpontot a két szakmaterület egymáshoz való viszonyának teljes tisztázásához.

Kulcsszavak: közművelődés; andragógia; professzió; jogszabályok

Dr. Berek Sándor

Debreceni Református Hittudományi Egyetem

Cigány/roma néprajzi reprezentációk Magyarországon a Vasárnapi Ujságban az 1890-es évek közepén

Az előadás tárgya az, hogy miként tekintettek az 1890-es évek közepén Magyarországon a cigányokra/romákra, milyennek képzeltek el és hogyan jelenítették meg őket. A cigányokról/romákról született reprezentációk elhelyezhetőek a cigányokkal összefüggésben kialakult kutatástörténeti megközelítések rendszerében. A cigány/roma reprezentációk forrásai a Vasárnapi Ujságban a róluk közreadott különböző jellegű szövegek, mikrodiskurzusok. A tanulmány vizsgálati módszere a diskurzuselemzés. A 19. században létrejött cigányképekben leginkább egy deviáns másikat konstruáltak meg, míg a néprajzi leírások a cigány népeletet a nem cigány környezet nélkül mutatták be.

Kulcsszavak: cigány/roma reprezentációk, Vasárnapi Ujság, civilizatórikus megközelítés, rendszeti megközelítés, klasszikus néprajzi megközelítés

Kalmár Brigitta

Széchenyi István Egyetem

Társ szerzők: Tirner Daniella, Dr. Vehrer Adél

Motivációvizsgálat a Széchenyi István Egyetem közösség-szervezés szakos hallgatói körében

2019-ben indult a közösség-szervezés BA szak egyetemünkön. Jelenleg a hallgatók létszáma nappali és a levelező tagozaton összesen 55 fő, ők képezik vizsgálatunk célcsoportját. Kutatásunkat online kérdőív segítségével végezzük, és arra vagyunk kíváncsiak, mi motiválta a hallgatókat a szak kiválasztására, miért Győrt választották továbbtanulásuk helyszínéül, mely településekről, és milyen típusú középiskolákból érkeztek. Vizsgálatunk arra is irányul, hogy a közösségek kialakításával, formálásával és animálásával foglalkozó szakon maguk a hallgatók is létre tudnak-e hozni egy működő közösséget, és ennek a tevékenységnek milyen elemei vannak, melyek azok a kezdeményezések, melyek a járványügyi helyzet miatt nehézséget okoznak a közösségfejlesztésben.

Kulcsszavak: felsőoktatás, motiváció, közösség, hagyomány

**Kultúra, közösség, kreativitás II.
szekció**

Dr. Horváth Imre

Pécsi Tudományegyetem

Kizökkent 'álom-világ' - Megjegyzések Dosztojevszkij álom-motívumrendszeréről

Bahtyin a Dosztojevszkij poétikájának problémáiban kiemelten fontos szerepet tulajdonít az író műveiben gyakran felbukkanó látomásoknak, álmoknak, a szereplők életútját végigkísérő lázas képzelgéseknek. A Bűn és bűnhődésben Raszkolnyikov álmai a műfaj történeti-poétikai nézőpontja felől menippeáknak (is) tekinthetők. A menippea műfaji sajátosságaihoz tartozik – az irodalmi hagyomány története során először – az ember „nem normális” erkölcsi-pszichikai állapotainak ábrázolása, az őrület (a „mániakusság”), a hasonmás-problematika, a fékezhetetlen víziók megrajzolása vagy a szélsőséges szenvedélyek bemutatása. A dolgozat a dosztojevszkiji „kizökkent világ”, a szövegekben megjelenő „váratlan” és „megdöbbentő” álom-motívumrendszer irodalomelméleti megközelítésére vállalkozik.

Kulcsszavak: álom, metafora, képteológia, menippea

Cseppentő Krisztina

Pécsi Tudományegyetem

Új mutánsok – szokatlan képek, ismerős helyzetek

Az előadás célja az Új mutánsok című film neveléstudományos fókuszú vizsgálata. A 2018-as alkotás néhány tinédzser konvencionálisnak semmiképp sem tekinthető tulajdonságaival foglalkozik, és rajtuk keresztül a felnőtté válás metaforáját adja. Hipotézise, hogy a coming of age műfajába sorolható film a nevelési regény egyfajta folytatásának is tekinthető. Ebből kiindulva a tanulmány a két műfaj összehasonlítására vállalkozik. Fő kérdésfelvetése, hogy a filmben ábrázolt informális nevelődési helyzetek hogyan reflektálnak napjaink „kizökkent” világára, hogyan jelenik meg bennük a nevelés kritikája. A diskurzuselemzés módszerét használva azt igyekszik feltárni, milyen tendenciák figyelhetők meg az informális nevelődésben, különös tekintettel az önszabályozott, valamint a közösségi tanulásra.

Kulcsszavak: coming of age, pedagógiai utópia, gyakorlás, közösségi tanulás, önszabályozott tanulás

Pálkuti Anikó

Eötvös Lóránd Tudományegyetem

A Regula hatása napjaink oktatására, értékeinek átadása a fiatal közösségekben

Céлом Szent Benedek Regulájának bemutatása a Czuczor Gergely Bencés Gimnázium tanáraként az oktatás, a közösségformálás, az önképzés terén. Levéltári, könyvtári kutatások, interjúk segítségével tájékozódtam. Az előadás csírájául szolgáló diplomadolgozatot az SZE Apáczai Karának pedagógus szakvizsgájára nyújtottam be. Tudásomat jelenleg az ELTE PPK Doktori Iskolájában mélyítem tovább. A XXI. század elején feltűnő a párhuzam a VI. századi benedeki rendalapítás és regulairás hátterével, melyre rávilágítva támaszt kaphatunk 2020 „kizökent világában”. A BR a pedagógiai alkalmazáson túl a hétköznapi életvezetéstől a vállalati irányításig hasznos és élvezetes kalauz.

Kulcsszavak: Regula, közösség, fiatalok, oktatás, életvezetés

Albert András

Selye János Egyetem

Gyalakuti gróf Lázár János (1703-1772) és a 18. századi Erdélyi Református Egyház

Gyalakuti gróf Lázár János (1703-1772) és a 18. századi Erdélyi Református Egyház Cél: A 18. századi erdélyi református vallási és kulturális élet tudományos bemutatása Lázár János erdélyi követ és egyházkerületi, kollégiumi főgondnok valláspolitikai és kulturális szerepvállalásának bemutatásával. Kérdésfeltevés: A 18. században az erdélyi reformátusság védelmi stratégiája a lelki – szellemi atrocitásokkal szemben egyedül a tolerancia fegyverének semlegesítő ereje és a lelkiismeret tiszta önérzete volt. Módszertan: Elsődleges forrásnak tekintettem a 18. századi Erdélyi Református Főkonzisztórium jegyzőkönyveinek és a zsinati végzések feldolgozását.

Kulcsszavak: valláspolitikai, kultúra, oktatás, egyházvédelem, vallási tolerancia

Dr. Dergez-Rippl Dóra

Pécsi Tudományegyetem

A teremtő kreativitáson túl – az interakció jelentősége a digitális kommunikációban

A kreativitás kérdésének pszichológiai, művészetelméleti és pedagógiai kutatásaiban alapvető felismerés, hogy a kreativitás nemcsak a kreatív én megteremtésének egyéni feltételeként hat a személyiségen belül, hanem a közösségi teljesítményben is nagy szerepet játszik. A legújabb kortárs kutatások eredményeinek segítségével azt vizsgálom, mit jelent a kreativitás a 21. században, a digitális kommunikáció korában, amikor már nem használói, hanem részei vagyunk a digitális médiának. Ebben az értelemben a digitális eszköz nem eszköz, hanem az egyéni és közösségi kreativitás tere, és használata nem feltétlenül vezet elmagányosodáshoz, hanem egy új társas lét megteremtésének közegét jelenti. Ennek eredményeképp a szociális elszigeteltség fogalma is átértékelődik.

Kulcsszavak: kreativitás, magány, közösség, kommunikáció, interaktivitás

Berta-Szénási Panna

Pécsi Tudományegyetem, Oktatás és Társadalom Neveléstudományi Doktori Iskola

A tantermi környezet kulturális sajátosságai Magyarországon a II. világháború után

A nevelési folyamatok meghatározó kerete az osztályterem, amely az oktatás intézményes funkcióján kívül számos kulturális elem megjelenésének is lehetőséget adó közösségi tér. A berendezések, a különböző használati eszközök és díszítőelemek összessége vall az osztálytermet használó csoport szellemi sokszínűségéről vagy adott esetben monoton rendjéről. A kutatás során az iskolai környezetben megfigyelhető és fokozatosan kibontakozó kreativitás megjelenési formáit keresem és mutatom be. A dokumentáció összeállításához elsősorban az elérhető internetes adatbázisok fotóanyaga szolgál forrásként a téma bemutatásához. A kutatói kérdések arra keresik a választ mikor és milyen formában jelent meg a hazai oktatási kultúrában a kreatív nevelési elvekre épülő tantermi környezet kialakításának igénye.

Kulcsszavak: tanterem, oktatási környezet, iskolabútor, kreatív pedagógiai módszerek

Dr. Horváth Nóra

Széchenyi István Egyetem

Társ szerzők:

Bezártság-tematika Frenák Pál művészetében

Frenák Pál táncművész, koreográfus több, mint 30 éves pályafutása során számos olyan előadást készített, melyeknek középpontjában a testi vagy lelki bezártság kínjai állnak. Az organikus mozgásformát a siket jelnyelv absztrahált gesztusaival egyedivé változtató táncművész mozgásnyelve mindenki számára zsigerekig hatoló problémaként képes megmutatni a szabadságkeresést, az uniformizációtól való menekülést és a bezártság legkülönbözőbb típusait. A nyugati és keleti filozófiából gazdagon merítő előadások olyan egyéni világokat villantanak fel, melyek a lehetetlenben megkeresve a lehetőséget, reményt adnak a legnehezebb élethelyzetek túlélésére is.

Kulcsszavak: bezártság, szabadság, Frenák Pál, kortárs tánc, filozófia

**Más gyerek - más helyzet - más módszer
szekció**

Dr. habil. Fábián Gyöngyi

Pannon Egyetem

Vakon angolul

A látássérült hallgatók számára különösen nagy kihívás alkalmazkodni a munka világában jelen lévő elvárásokhoz. A munkahelyi elvárások között egy idegen nyelv használható ismeretének megléte az egyik legnehezebben legyőzhető akadály a vak hallgatók számára. Az előadás egy olyan folyamatot mutat be, amelynek során a Pannon Egyetemen közgazdasági tanulmányokat folytató vak hallgató képessé válik angol nyelvvizsga eredményes teljesítésére. Bepillantunk a felkészülés részleteibe, amelyet a nyelvvizsga-követelmények illesztésének bemutatása követ. Az előadás támpontot nyújthat azok számára, akik sajátos igényű hallgatók idegen nyelvi felkészítésével kívánnak nekik egyenlő esélyeket teremteni a felsőoktatás nyelvtanítási környezetében Magyarországon.

Kulcsszavak: látássérült, nyelvvizsga, speciális igények

Dr. Lőrincz Ildikó

Széchenyi István Egyetem

A tanulók származási nyelvi tudásának felmérése. Egy nemzetközi felmérés pilot szakaszának magyarországi tapasztalatai

A magyar iskolákban az idegen anyanyelvű tanulók jelenléte a pedagógusok számára jelentős kihívás volt és maradt (Feischmidt és Nyiri, 2006, Makkos és al. 2018). Pedig a tanulók származási nyelvének elismerése fontos, mert 1.) a tannyelvi és a fogalmi tanulást támogatja, (Cummins, 1991, Heltai, 2016) és 2.) pozitívabb énképet, így pozitívabb attitűdöket eredményez a tannyelv és az iskola iránt (Candelier, 2003). A származási nyelvek felméréséről nincs még átfogó nemzetközi képünk (Schmidt, 2014), ezért a RECOLANG nemzetközi projekt (Resources for assessing the family language skills of migrants pupils 2020-2024) Európában tájékozódik a származási nyelvek felmérési és elismerési gyakorlatairól. Az előadásban a kérdőíves adatfelvétel magyarországi pilot fázisát ismertetjük.

Kulcsszavak: nyelvi repertoár, tannyelv-elsajátítás, inkluzív eljárások, felmérés, elismerés

Antalovits Orsolya

Széchenyi István Egyetem

Társszerző: Dr. Zajdó Krisztina

A szóbeljei és klaszter helyzetben kiejtett magyar mássalhangzók vizsgálata az 1-4. osztályos rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő tanulók körében

A kutatás a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő és a tipikus szociokulturális helyzetű tanulók mássalhangzó-kiejtési képességeiben kimutatható eltéréseket kívánja feltárni. A szociokulturális helyzet hatással van az alapkészségek elsajátításának minőségére és időtartamára, ezáltal már kisgyermekkoról befolyásolja a gyermek tanulási és beilleszkedési képességeit. A kutatás alapfeltevése, hogy a szóbeljei és klaszter helyzetű mássalhangzók kiejtése során az RGYK-ben részesülő tanulók (N= 80) gyengébben teljesítenek a tipikus szociokulturális helyzetű társaikhoz (N=80) képest. Az előadás célja a két csoport kiejtési teljesítményének bemutatása és az alapfeltevés vizsgálata.

Kulcsszavak: szociokulturális hátrány, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, mássalhangzó-kiejtési teljesítmény, nyelvi hátrány, szóbeljei és klaszter helyzetű mássalhangzók

Cséber Dominika

Széchenyi István Egyetem

Társszerző: Dr. Zajdó Krisztina

A magyar magánhangzók kiejtési képességének vizsgálata szociokulturálisan hátrányos helyzetű, alsó tagozatos gyermekek körében

Hazánkban nem áll rendelkezésre olyan átfogó kutatás, mely naprakész adatokkal szolgálna a 6-10 éves gyermekek beszédhang-kiejtési képességeiről. Kutatásunk e hiány pótlására vállalkozik, a középpontba helyezve a szociokulturálisan hátrányos helyzetű gyermekek (N=80) magánhangzó-kiejtési teljesítményének felmérését. Eredményeiket azonos osztályfokú, tipikus szociokulturális háttérű gyermekekéhez hasonlítva értelmeztük. A hangzók kiváltása egy új beszédprodukciós eszköz képeinek segítségével történt. Feltételeztük, hogy a vizsgálati csoportba tartozók gyengébb teljesítményt mutatnak az összes magánhangzó különböző szövegekben történő kiejtése során. Az előadás azt vizsgálja, mely magánhangzók vagy magánhangzó-csoportok járulnak hozzá a vizsgálati csoport alacsonyabb teljesítményéhez.

Kulcsszavak: hátrányos szocioökonómiai háttér, nyelvi hátrány, beszédprodukciós eszköz, magánhangzók kiejtési teljesítménye, beszédfejlesztő modul

Dr. Zajdó Krisztina

Széchenyi István Egyetem

A nyelvfejlődési zavarral élő gyermeket nevelő szülők tapasztalatai és nehézségei a logopédiai ellátással kapcsolatban az EU egyes országában

Kvalitatív kutatás keretében 2018-ban gyűjtöttünk szülői interjúkat az EU kilenc országában, hogy feltérképezzük a nyelvfejlődési zavarral élő szülők mindennapi, a gyermekük számára nyújtott logopédiai ellátáshoz történő hozzájutáshoz és a szolgáltatások használatához fűződő egyes tapasztalatait. A kutatás keretében mintázatokot, hasonló jelenségeket kerestünk. A félig-strukturált interjúk során kirajzolódott sok közös vonás, amely mélyebb betekintést enged a szülők által tapasztalt megoldásokba és problémákba. A felismert hasonlóságok abban segíthetik a szakembereket, hogy a logopédiai ellátórendszer működését hatékonyabban tudják majd hozzáilleszteni a szülők igényeihez is.

Kulcsszavak: kvalitatív kutatás, nyelvfejlődési zavar, tematikus elemzés, félig-strukturált interjú, logopédiai ellátórendszer.

Horváth Mariann

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

A koronavírus hatása az iskolába lépő gyermekek írás- és olvasáskészség fejlődésére

2020 márciusától az óvodás korú gyermekek több hétre otthonukba ragadtak, fejlesztésüket óvodapedagógusok és más szakemberek segítő iránymutatásával a szülők próbálták megoldani. Hogyan és milyen ütemben fejlődtek ezen időszak alatt a jelenlegi tanév nagycsoportos korú óvodásai? Milyen hatással volt az egyes képességterületre az otthoni lét? A kutatás ugyanazon fővárosi intézmények, meghatározott logopédusainak SZÓL-E? szűrési eredményeit vizsgálja több évre visszamenőleg és hasonlítja össze a 2020 őszi mintáival. A tanulmány arra keresi a választ, hogy az írás-és olvasáselsajátításához szükséges készségek ezen pandémiás időszak alatt hogyan fejlődtek, mely területeken tapasztalhatók elmaradások vagy éppen nem várt ütemű fejlődések.

Kulcsszavak: logopédiai szűrés, SZÓL-E? szűrés, nagycsoportos óvodások képességei, írás- és olvasás elsajátításához szükséges készségek, iskolába lépő gyermekek

Szentirmai Máté Gábor

Széchenyi István Egyetem

Értelem és Érzelem

A tanulmány célja, hogy bemutassa a fogyatékkal élők jelenlegi helyzetét az oktatás rendszerében, a sajátos nevelési igénnyel élő egyének integrált oktatásban való részvételét, az egészséges csoporttársak véleményezése alapján. Felmérést végeztem, hogy mennyire aktuális egy iskola életében a fogyatékkal élő tanulókkal való foglalkozás, kapcsolat, segítség. Az általam vizsgált intézményben vállalható volt a kérdőívek kiadása és annak felmérése, hogy az egészséges tanulók milyen mértékben fogadják, illetve nem fogadják el fogyatékkal élő társaikat. Az integrált nevelés lehetőséget ad arra, hogy az együttnevelés megvalósuljon. Ez a kutatás lehetőséget adott az együttműködésre, a szemléletmódok elemzésére. Módszerként a kérdőíves kutatást és a mélyinterjú módszerét alkalmaztam.

Kulcsszavak: fogyatékoság, sajátos nevelési igény, integráció, szegregáció, elfogad

Horváth Dorottya

Pécsi Tudományegyetem

Az égisz érő fa tetején - a mesék és a személyiség kapcsolódási pontjainak elemzése

A kutatás célja a mesék és a személyiség kapcsolatának elemzése. Feltételeztem, hogy a mesékkel való találkozás gyakorisága, illetve a sajátélményű meseterápiás foglalkozáson való részvétel mentén alkotott csoportok különbözni fognak egyes temperamentum-és karakter dimenziók és szociális készségek tükrében. Az eredmények elemzése nyomán kirajzolódott, hogy azokra a személyekre, akik gyermekkorban és jelenleg is legalább heti rendszerességgel kerülnek kapcsolatba mesékkel jellemzőbb a szociális elfogadás, az empátia, a segítőkészség, a könyörületesség és a személyes kötődés. Bizonyítást nyert továbbá, hogy a sajátélményű meseterápiás foglalkozáson való részvétel pozitív hatást gyakorol az érzelemszabályozásra, az interperszonális reaktivitásra és a transzcendencia-élményre.

Kulcsszavak: mesék, szociabilitás, empátia, érzelemszabályozás, transzcendencia

Trembulyák Márta

Széchenyi István Egyetem

Digitális munkarend – az utazó gyógypedagógusok szemszögéből

2020 márciusában az egész világban eddig nem várt eseményekkel szembesültünk. Az általános iskolában mindössze egy hétvége állt rendelkezésre, hogy megoldják a pedagógusok, diákok a digitális tanrendet. Az új helyzet mindenkit komoly feladat elé állított, gyerekeket, szülőket és a pedagógusokat is. Az otthon tanulás az átlagos gyerekek életét is megnehezítette. Egyik pillanatról a másikra megváltozott minden. A tanulmányom vizsgálata egy problémás területről szól, ami átlagos élethelyzetben is sok problémát vet fel. Míg az iskolákban a törvény szerint segítséget kell kapniuk a különleges bánásmódú gyerekeknek, addig hogyan valósult meg mindez a fejlesztésekben, differenciálásban, megsegítésben a digitális munkarend során.

Kulcsszavak: gyógypedagógia, digitális munkarend, fejlesztés, integráció

Dr. Verebélyi Gabriella

Széchenyi István Egyetem

A nyelvi hátrány és a nyelvfeldolgozási folyamatok

Jelen kutatás a nyelvi hátrány kialakulási folyamatainak feltárásához a nyelvi képességek receptív (nyelvfeldolgozási) oldaláról közelít. A kutatás célcsoportja az első osztályba lépő, szociálisan hátrányos helyzetű tanulók csoportja. A vizsgálat arra keresi a választ, hogy az eltérő szociális helyzetben élő tanulók milyen nyelvfejllettségi szinttel (milyen nyelvfeldolgozási készségekkel) kezdik az iskolát. A kutatáshoz három iskolaérettségi vizsgálat nyelvi ismerteket felmérő szubtesztje került felvételre. Az eredmények feldolgozása alapján választ kaphatunk arra, hogy a nyelvi hátrány megjelenése háttérben milyen, a (beszél)t nyelv receptív oldalán jelenlévő nyelvhasználati eltérések állnak, kiemelt figyelemmel a fonológiai tudatosság és a fonológiai emlékezet területére.

Kulcsszavak: nyelvi hátrány, fonológiai tudatosság, fonológiai emlékezet, nyelvi feldolgozás

Mesterek, Tanárok, Példaképek
Barsi Ernő emlékülés

Dr. Molnár-Tamus Viktória Gabriella

Debreceni Református Hittudományi Egyetem

Művészeti nevelés a debreceni tanítóképzésben

Fő célkitűzésem a debreceni tanítóképzés ma már több, mint másfél évszázados történetében bemutatni a kezdetek és minden korszak kiemelkedő művészeti nevelésének legfontosabb eseményeit, együtteseit, vezető személyiségeit. A kutatás során kvalitatív módszerekkel dolgoztam: eszmetörténeti vizsgálatot folytattam biografikus módszerekkel, olyan tényfeltáró kutatást, amely a vizsgált tanárok, professzorok és szervezetek művészeti munkásságának feltárását tűzte ki célul dokumentum- és tartalomelemzés eszközeivel gazdagítva az eredményeket. Alapvetően rendszerezem és összefoglalom az eltelt kb. 150 év helyi művészeti tevékenységének jelentőségét és sokrétűségét.

Kulcsszavak: Debrecen, tanítóképzés, művészetek, nevelés, múlt és jelen

Dr. Gróz Andrea

Széchenyi István Egyetem

Kasztner Janka, a nőnevelés úttörője

Kasztner Janka (1850-1923) Elemi iskoláit Győrött, Zalud Antónia magániskolájában végezte, majd segédtanító lett. 1871-ben iratkozott be a budapesti Királyi Katolikus Tanítóképző Intézetbe, majd az Állami Polgári Iskolai Tanárképzőn képesítő oklevelet kapott magyar nyelvtan és történelem tárgyakból. A budai állami tanítóképzőben polgári iskolai tanítói oklevelet szerzett. 1874-ben az ipolysági polgári leányiskola, 1875-ben a győri, 1886-ban a kolozsvári tanítónőképző, 1896-ban pedig a budapesti állami polgári iskolai tanítóképző igazgatója. Nagyon gyümölcsöző, aktív tevékenységet fejtett ki Győr város tanügyi mozgalmaiban. 2019 tavaszán, a Tanítók Napja alkalmából az Apáczai Kar Iskolatörténeti Gyűjteménye felvette Kasztner Janka nevét.

Kulcsszavak: Tanítónőképző Intézet, Erzsébet Nőiskola, Nemzeti Nőnevelés, Győri Tanügyi Értesítő, Győrvidéki Tanítóegylet

Dr. Halbritter András Albert

Széchenyi István Egyetem

Társszerző: Horák Rita

Iskolakert és hagyományőrzés

A hagyományos népi kultúra erősen kötődik a mezőgazdasághoz és a szabadban végzett tevékenységekhez, ezért az iskolai, óvodai hagyományőrzésben, a hon- és népismeret tanításában kézenfekvő az újra felfedezett és reneszánszát élő iskolakert használata. Ennél azonban többről van szó: a két összekapcsolt oktatási-nevelési terület kiváló gondolkodásfejlesztési és nevelési, értékátadási lehetőségeket rejt, ami szerves összekapcsolásukat még hasznosabbá teheti. Több magyarországi és külföldi iskolakert építette programját az iskolai hagyományőrzés köré, ami jó gyakorlatként szolgálhat a hagyományőrzés és a fenntarthatóságra nevelés céljai között, ráfordítható idő hiányában választani kényszerülő intézmény számára. Ennek lehetőségeit keresik a szerzők.

Kulcsszavak: hagyományőrzés, iskolakert, szabadban tanulás, fenntarthatóságra nevelés

Dr. Pápai Bernadett Éva

Széchenyi István Egyetem

Barsi Ernő Rábapatonán

A Barsi Ernő által írt és szerkesztett Rábapatonona hagyományából című 265 oldalas könyv 1973-ban jelent meg. Ebben Barsi Ernő és felesége Rábapatonona község lakóinak az 1970-es évek elején még létező népdalkincsét gyűjtötte össze. Azóta csaknem 50 év telt el. Az akkori adatközlők közül még néhányan élnek, Molnár Ferencné Varga Teréz és Bán Ráfaelné Banyó Anna. Barsi Ernőről és gyűjtőútjáról szóló emlékeiket szeretném megörökíteni.

Kulcsszavak: Rábapatonona, népdal, Barsi Ernő, gyűjtőút

Papp Kornélia

Néphagyományőrző Óvodapedagógusok Egyesülete

Mesterem: Barsi Ernő

Az 1980-as évek végén különböző továbbképzéseken, fórumokon több előadását hallgattam Ernő bácsinak. Lenyűgözött, hogy mennyire fontosnak tartotta a szinte eltűnő néphagyomány éltetésének megmentését, átadását a kisgyermeknek, mindennapi tevékenységünkben. Akkori küzdelmeink során, sok-sok biztatást, támogatást kaptunk tőle személyes beszélgetéseinkben. Olyan nagyszerű ember volt, aki előadása után nem tűnt el, hanem hallgatói között maradt. 2001-ben a NÓE tavaszi találkozója Szentendrén volt. Ezt az országos összejövetelt a Szentendrei Óvónők Néphagyományt Élető Közössége (továbbiakban: SZÓNÉK) szervezte, bonyolította. Erre hívtuk meg díszvendégnek, előadónak Ernő bácsit. A mai napig őrizzük ennek emlékét.

Kulcsszavak: kereszténység, néphagyomány, magyarságtudat, emberség, értékadás

Takács Zsolt

Magyar Kultúra Kiadó

Barsi Ernő: Daloló Rábaköz - digitális változatának bemutatója

Az előadásban bemutatásra kerül Barsi Ernő: Daloló Rábaköz könyvének online bővített változata. A Magyar Kultúra Kiadó ezzel kíván emlékezni dr. Barsi Ernőre, születésének 100. évfordulója alkalmából. A bemutató során megismerkedhetnek a műben megjelenő teljes gyűjtési anyag újragondolt online változatával, mellyel segíteni kívánjuk a következő nemzedék tiszta forrásból való tájékozódását, tanulását. A digitális változatban 410 dal kottaképpel, énekelve vagy hangszeren játszva meg is szólal. Egyszerűen és gyorsan használható linkkel ellátott mutatók segítik a keresést, a tájékozódást.

Kulcsszavak: Barsi Ernő, népdal, Rábaköz, digitális kiadvány, digifolk

Szigethy Miklósné

Néphagyományőrző Óvodapedagógusok Egyesületének elnöke

„Újra megtanulni s megtanítani...” – Néphagyományőrzés, néphagyomány-éltetés az óvodában

Az előadásban bemutatkozik a Néphagyományőrző Óvodapedagógusok Egyesülete, valamint ismertetem az Egyesület kapcsolatát a Mesterrel. „Nem elég tehát a dalt, a mondókát, énekes játékot újra megtanulni s megtanítani, hanem vele együtt ezt a kultúrát is el kell sajátítani és továbbadni.”¹ - vallotta Dr. Barsi Ernő, a Tanár Úr az óvodai nevelés gyakorlatáról. Kérdésfelvetésünk, hogy van-e jogosultsága a mai óvodai rendszerben a hagyományok éltetésének? Miért lehet *példakép* Dr. Barsi Ernő ebben a munkában? Végül felvázolom a NÓE szerepét Dr. Barsi Ernő munkásságának megismerésében.

Kulcsszavak: óvodai nevelés, néphagyomány-éltetés, néphagyományőrzés, népi kultúra, énekes játék

---

¹ Dr. BARSÍ ERNŐ *Népi hagyományaink az óvodában* Magyar Kultúra Kiadó, Győr, 2009. 5. oldal

Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna

Széchenyi István Egyetem

Száz esztendeje született Barsi Ernő

Száz esztendeje született Barsi Ernő Dr. Barsi Ernő néprajzkutató, zenepedagógus, református lelkész, főiskolai tanár és egyben Mesterem, idén június 28-án ünnepelte volna századik születésnapját. Előadásomban összegzem, hogy ez a kivételes ember mit hagyott ránk, tanítványokra, mi dr. Barsi Ernő szellemi hagyatéka. Bemutatom a tudományos munkásságát, a honismereti- és népfőiskolai mozgalomban, ismeretterjesztésben betöltött kiemelkedő szerepét. Külön kitérek a néprajzoktatásban végzett munkájára, egyedülálló tanítási módszerére. Sorra veszem a róla elnevezett intézményeket, művészeti csoportokat, egyesületeket, emlékhelyeket, versenyeket és díjakat.

Kulcsszavak: életút, egyéniségvizsgálat, mester, példakép, hagyatéka

**Trianon kulturális, gazdasági és társadalmi hatásai
szekció**

Dr. Horváth Csaba Sándor

Széchenyi István Egyetem

Az egykori Sopron és Moson vármegyék vasúthálózata és Trianon

A Nagy Háborút lezáró trianoni békediktátum nemcsak a Magyar Királyság, hanem Sopron és Moson vármegye történelmében is új fejezetet nyitott. Az újonnan meghúzott határok nem csupán e két vármegyét, hanem a bennük húzódó vasúthálózatot is - sokszor ésszerűtlenül - feldarabolták. Ebben némi korrekciót a soproni referendum hozott, ahol a helyi németek többsége a Magyarország mellett való maradásra szavazott. Az eredeti békeszerződést ennek megfelelően módosították. Az új körülmények között a korábbi természetes térszerkezethez illeszkedő GYSEV, Fertővidéki, Sopron-Pozsonyi, Sopron-Kőszegi HÉV, sopron-bécsújhelyi és a budapest-győr-hegyeshalom-bruck-királyhidai vonal egy része is Ausztriához került, funkciójuk megváltozott. Ezzel egy új időszak kezdődött a vizsgált térség vasúttörténetében.

Kulcsszavak: Trianon, vasúttörténet, Sopron vármegye, Moson vármegye

Dr. Varga Balázs

Széchenyi István Egyetem

Az 1921-es nyugat-magyarországi felkelés tálalása a korabeli sajtóorgánumok hasábjain

Az 1921. augusztus 28. és október 13. között lezajlott nyugat-magyarországi felkelés különös jelentőségét az adja, hogy az esemény következményeként, annak hatására valósulhatott meg a trianoni békediktátum egyetlen komolyabb területi revíziója – azaz Sopron és a környékén fekvő nyolc község népszavazás útján történő visszakerülése – melyet a nagyhatalmak tartósan elfogadtak. Előadásomban és tanulmányomban arra keresem a választ, hogyan tálták a korabeli hazai sajtóorgánumok a közel másfél hónapos felkelés eseményeit, a vezetők céljait, törekvéseit. Mely történések kaptak nagyobb visszhangot a lapokban, valamint mutatkoztak-e hangsúlybeli eltérések a különböző ideológiai platformon nyugvó újságok írásaiban.

Kulcsszavak: trianoni békediktátum, ágfalvi csata, Rongyos Gárda, Lajtabánság, soproni népszavazás

Homor Péter

Széchenyi István Egyetem

Erdőmérnök életutak Trianon előtt és után

A Soproni Egyetem levéltárában 281 erdőmérnök önéletrajzát elemeztem. Céлом volt megvizsgálni, hogy milyen hatással volt a trianoni békeszerződés az erdőgazdasági szakemberekre. Emellett az erdőmérnökök későbbi életútját is vizsgáltam. Az önéletrajzok írói 1862-1905 között születtek, 1920-ban tehát legalább középiskolások voltak. Az erdőmérnökök 36%-a született Magyarország 1920 utáni határain belül, 64%-uk születési helye a trianoni határokon kívülre esett. Az első világháború után viszont kétharmaduk (68%) az új határok közé került. A Trianon után valamelyik utódállamban maradt magyar erdőmérnökök többsége pedig 1944 után áttelepült Magyarországra. Velük együtt a 77%-ra nőtt a trianoni határokon kívül született, Magyarországon élő erdőmérnökök aránya.

Kulcsszavak: erdészettörténet, erdőmérnök, önéletrajz, társadalomtörténet, Trianon

Vörös Katalin

Pécsi Tudományegyetem

„A megváltozott viszonyok feltétlenül megkívánják...” A középfokú iparoktatás kihívásai és szerepe az első világháborút követő újjáépítésben

Trianon politikai, gazdasági és kulturális hatásait sok szempontból vizsgálták már a kutatók. Az iparoktatást ért kihívásokkal és változásokkal azonban eddig csak érintőlegesen foglalkoztak. Az első világháborút lezáró békerendszer következtében az iparoktatás dualizmus korszakában kiépített intézményhálózata jelentős veszteségeket szenvedett. A megmaradt intézmények működését, lehetőségeit egyszerre korlátozta és felértékelte az ország gazdasági helyzete, illetve politikai mozgásteret. A rendelkezésre álló primer és szekunder források történeti forráselemzése révén előadásomban ezt, az 1938-as átalakításokig látszólag mozdulatlan képzési szisztémát kívánom bemutatni, reflektálva arra a narratív keretre, amelybe a kortárs szakértők helyezték megnyilatkozásaikban.

Kulcsszavak: iparoktatás, neveléstörténet, 19-20. század

**Tudománytörténet a változó világban
szekció**

Dr. Szabó Péter

Széchenyi István Egyetem

Darwin lovag, aki nem volt lovag...

Charles Darwin vitathatatlanul a XIX. század legnagyobb szellemi építőmesterei közé tartozik. Hatása minden tudományterületet érintett és érint ma is. Időszerűsége semmit sem veszített a mi korunkban sem. Két tudománytörténeti megközelítés létezik mai napig egymás mellett. Az egyik szerint Darwin nem volt több mint egy műkedvelő úri fiú (ún. literary gentleman), aki azonban jó időben volt jó helyen. A másik legenda inkább azt hangsúlyozza ki, hogy Charles Darwin egy szuper zseni volt, aki messze meghaladta korát. Mindegyik beállítási mód hamis!

Kulcsszavak: Darwin, tudománytörténet, literary gentleman, szuper zseni

Dr. Both Mária Gabriella

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

A földrengések természetrajza a 18. században

Viszonylag új jelenség, hogy a természeti katasztrófák tényével a tudásszociológia és az információelmélet kutatói is foglalkoznak, vizsgálva azok ismeretelméleti következményeit. A 18. századi földrengések kutatásának módszertani jelentőségét a honi tudománytörténet körültekintően feldolgozta, azonban a társadalomtudományok új értelmezési szempontokat vetnek fel. Az előadás rávilágít az 1755-ben Lisszabonban lezajlott földrengés európai geográfiára gyakorolt hatására és ezt összeveti a korabeli kárpát-medencei szeizmikus jelenségek földtudományi feldolgozásával. Az európai és a magyar tudományos válaszok eltérőek. A különbségek nem csak az elemi csapások térléptékben és magnitúdójában fejezhetők ki, hanem a természetről és a tudományról való eltérő felfogásban.

Kulcsszavak: földrengés, elemi csapás, tudománytörténet, ismeretelmélet

Csorba F. László

Oktatási Hivatal

Kizökkent világ

A „kizökkent állapot” meghatározásához szükséges egy viszonyítási pont vagy tartomány, amit normális vagy kívánatos állapotnak nevezünk. A diagnózist követő terápia olyan út, amely a kívánatos állapotot állítja vissza. A „kizökkent világ” helyreállításához háromféle tudásra van szükség: a normális állapot ismeretére, a kizökkent állapot diagnózisára, és azon oksági lánc felismerésére, mely a rendszert a kizökkent állapotból a helyes irányba tereli. A tudománytörténet többek között azt mutatja meg, hogy a tudományágak miben látták és ma miben látják a rendszerré szerveződés, az organizáció lényegét, miként vélekednek az összetett létezők önazonosságát (identitását) létrehozó, fenntartó és elpusztító erőkről.

Kulcsszavak: organizáció, tolerancia, tudománytörténet

Dr. habil. Molnár Zoltán

Széchenyi István Egyetem

A növényi hormonok felfedezése

A többsejtű növények összetett szervezetek, rendezett fejlődésük rendkívüli mértékű koordinációt igényel a sejtek között. Tevékenységük összehangolása érdekében a sejteknek képesnek kell lenniük egymással kommunikálni. A növények közötti sejtközi kommunikáció fő eszközei a hormonok. A hormonok olyan szignálmolekulák, amelyek külön-külön vagy kooperatív módon irányítják az egyes sejtek fejlődését, vagy információt hordoznak a sejtek között, és ezáltal koordinálják a növekedést és a fejlődést. A növényi hormonok intenzív vizsgálat tárgyát képezik, mivel az elsőt (auxin) csaknem egy évszázaddal ezelőtt fedezték fel először. Az előadásban a legfontosabb növényi hormoncsoportok felfedezésének tudománytörténeti érdekességeivel foglalkozunk.

Kulcsszavak: Növényi növekedés és fejlődés, növényi hormonok

RNDr. Tóth Attila

Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem

Makro és mikropórusok vizsgálata

A túlzott hermetikusan lezárt épületekben harmatpont is kialakulhat. Egy újfajta szigetelőanyag fizikai tulajdonságait vizsgáltuk meg. A nem gyúlékony, természetes anyagokhoz hasonlítható szigetelőben makro és mikropórusok találhatóak. Ezzel az anyaggal befedett épület „lélegzik”. Mennyi nedvességet képes befogadni és tárolni, majd szárazság esetén kibocsátani a makro/mikro pórusarány függvénye lehet. A megismerés érdekében mikroszkóp segítségével láttatjuk a makropórusokat, elektronmikroszkópos felvételekkel pedig bemutatjuk a mikropórusokat, nanorepedéseket is. Az általunk tervezett segédeszközök segítségével pedig vízbemerítéssel mérjük a pórusok nagyságát és a kifolyási sebességet. A mérések inflexiós pontot mutatnak. Makro, mikro és nanopórusok kifolyására modelleket keresünk.

Kulcsszavak: pórusok, kifolyási sebesség, modellezés

Dr. Kmeczkó Szilárd

Debreceni Református Hittudományi Egyetem

A tudománytörténeti példatár egy eleme: a relativitáselmélet

A tudománytörténet és tudományfilozófia diszciplínák keletkezése óta kérdéses a szaktudományok viszonya a működésükre reflektáló tudástípusokhoz. Bizonyos helyzetekben azonban a történeti megközelítés teszi hozzáférhetővé a hallgatók számára azokat a tudományos tartalmakat, amelyek matematikai eszköztárának alkalmazására nem készíti fel őket a képző intézmény. Az elmélet mint tudományos nóvum történeti beágyazása természetesen kockázattal jár, ami az egzaktság fokát érintő kompromisszumokkal áll összefüggésben. Az előadás keretében az összehasonlító szövegelemzés módszerével kísérletet teszek arra, hogy miképpen nyitható meg főként Polányi Mihály tudományfilozófiai és –történeti munkásságára támaszkodva Einstein (laikusok számára bizarrnak tűnő) elmélete a tanító szakos hallgatók számára.

Kulcsszavak: relativitáselmélet, Einstein, Polányi Mihály, pozitívizmus, éter

Barla Ferenc

Széchenyi István Egyetem

A tudományos felfedezésekben szerepet játszó véletlen, véletlen?

A közgondolkodásban jó néhány tudományos felfedezést tulajdonítanak a véletlennek. Newton, Watt, Röntgen, Becquerel, Fleming példáján keresztül megvizsgáljuk, hogy valóban a véletlen játszott-e szerepet az adott felfedezésben, vagy más tényezőknek is jelentős szerepük volt. Milyen mértékben játszik szerepet a vakszerencse? És milyen szerepe van az előre eltervezett, átgondolt kísérlet összeállításának? Igazából csak a felkészült embert érheti szerencse, aki értelmezni tudja az eléje táruló eredményt.

Kulcsszavak: Véletlen, tervezettség, felkészültség, vakszerencse

Dr. Kallós Gábor

Széchenyi István Egyetem

Társszerzők:

A titkosítás művészete

Az információ védelmére szolgáló titkosítási eljárások története több ezer évet ölel át. Hasonlóan, több ezer évre rúg a titkosított információ illetéktelen megszerzésére irányuló törekvések (feltörés, mint társtudomány) története is. Több ókori tudós ezeket a módszereket művészetként értékelte. A modern alkalmazásokat elemezve is gondolkodhatunk akár így is, de valójában az ősi eljárások kivételével minden módszer matematikai alapon (algoritmuson) nyugszik. Az előadásban bemutatjuk a legfontosabb, legérdekesebb eljárásokat az ókortól napjainkig, különleges hangsúlyt helyezve a modern számítógépes alkalmazásokra.

Kulcsszavak: titkosítás, feltörés, kulcs